

VÁROSUNK

GYOMAENDRÓD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 130 Ft

XII. évfolyam 12. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. december

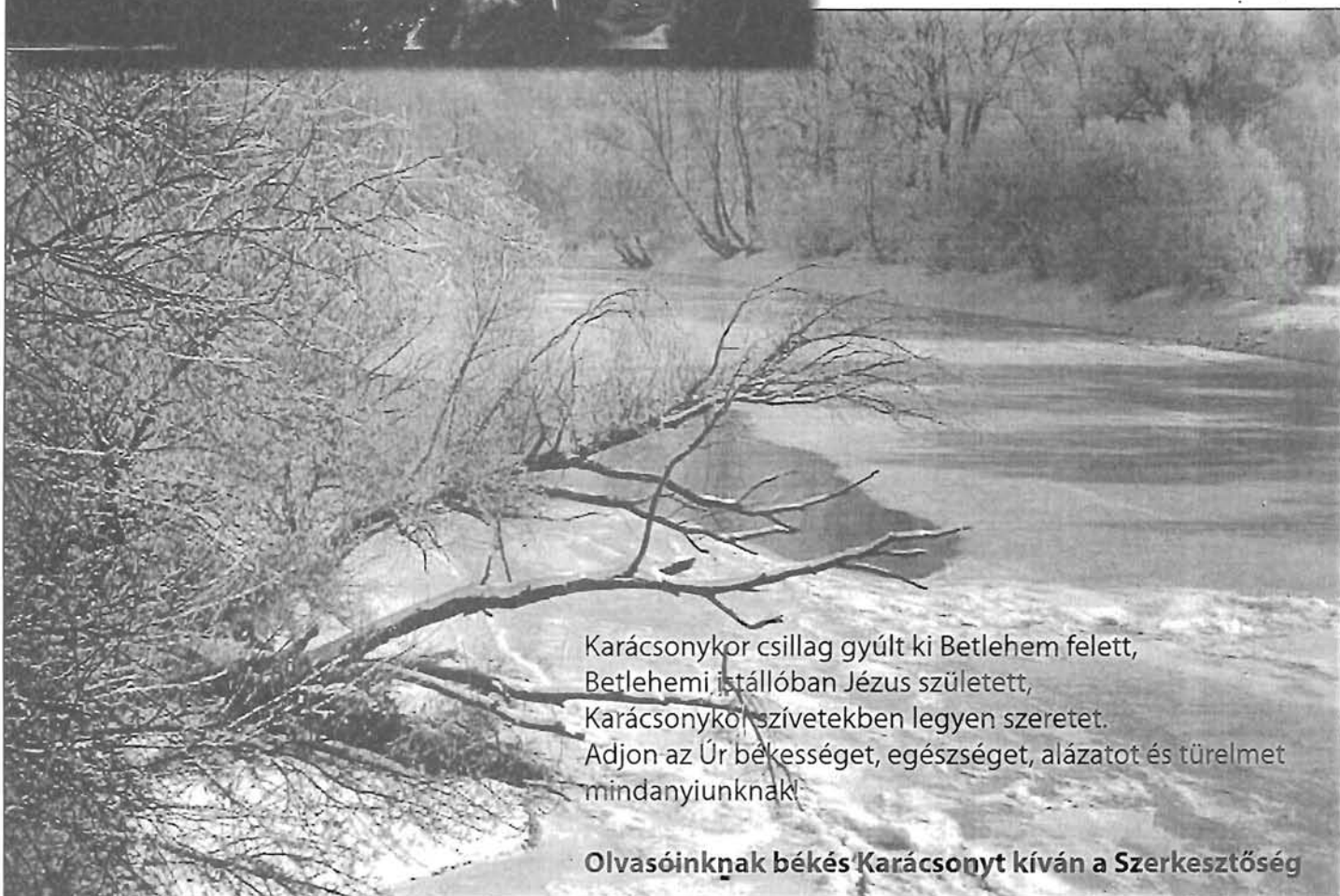

„Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.
A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos gyönyörű igézet,
Ilyenkor decemberben.

Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Behegesztem sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.

És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben...”

Juhász Gyula Karácsony felé

Karácsonykor csillag gyúlt ki Betlehem felett,
Betlehemi istállóban Jézus született,
Karácsonykor szívetekben legyen szeretet.
Adjon az Úr békességet, egészséget, alázatot és türelmet
mindanyiunknak!

Olvasóinknak békés Karácsonyt kíván a Szerkesztőség

Önnnek joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület november 24-i ülésén

Polgármesteri beszámoló lényeges információi:

- A közhasznú munkások alkalmazása decemberben elkezdődik 81 fővel, februárban 86 fővel.
- A napokban az ivóvíz több helyen barna színű volt, amit csőtörés okozott, a hiba kijavítva.
- A városban a hajléktalanokkal kapcsolatos feladatokat a Gondozási Központ látja el. Akinek tudomása van ellátatlan emberekről, a Gondozási Központot értesítse!
- December 12-13-án viszik az idősek karácsonyi csomagját a lakásukra.
- December 21-én a Katona József Művelődési Házban megrendezik az Idősek karácsonyát.
- A járda javításokat idén befejezték, (abbahagyták), azon a területen kezdtek el, ahol nincs kerékpárút, és a járda igen rossz minőségű volt. Jövőre, terveink szerint folytatjuk a járdák javítását.

Elkészült és a testület elé kerül a város jövő évi költségvetési koncepciója, (javaslat), amelynek főbb jellemzői:

2006. évre a GDP (nemzeti össztermék) tervezett növekedési üteme: 4 %, a fogyasztói árindex: 2%, bruttó keresetek alakulása átlagban 6%, keresetbe tartozó juttatások: 3%, kikerült az önkormányzat költségvetéséből a gyermekvédelmi támogatás, ami 3 hónapon belül fokozatosan beépül a családi pótlékba, nyugellátások emelése: 4,3%, folytatódik a köz-célú munka, bővülnek a közfoglalkoztatás lehetőségei, az ÁFA kulcsa 25-20%-ra csökken. A közoktatásban egyes kiegészítő normatív támogatás megszűnt, a művészeti képzés normatív állami támogatás igénylésének köre leszűkült, csökkentek a szociális ágazatban az idősek bentlakásos otthonának normatívái, az emeltszintű normatíva kevesebb lesz, a dologi kiadások emelését helyi bevételi forrásból lehet fedezni, kötelezően céltartalékot kell képezni.

Fentiek alapján városunk 2006. évi költségvetési koncepciója:

Bevétel: 2 milliárd 668 millió, 287 ezer forint.

Kiadás: 3 milliárd 101 millió, 734 ezer forint

Forráshiány: 433 millió, 447 ezer forint.

A forráshiányból működési hiány: 159, 2 millió, fejlesztési hiány: 274,2 millió forint.

Emlékezzenek csak olvasóink, hogy is szólt a jelenlegi kormány választási ígérete? Idézem: Több pénzt az önkormányzatoknak! Sajnos az ígért visszajára fordult.

Települési szilárd hulladékkal kapcsolatos rendeltet módosítás: azért került rá sor, mert október 17-től a Regionális Hulladékkezelő Mű megkezdte működését, és megállapította az üzemeltető – Remondis Hulladékgazdálkodási Kft (Budapest, Helsinki út 105) - szolgáltatási díjait: Lakossági szolgáltatás: Kertes ingatlan, heti egyszeri ürítés: 3353 Ft/ év; Lakótelepi lakás, heti egyszeri ürítés: 3.976 Ft/év. Közületek részére : 110 literes kukaedény ürítés: 543 Ft/ürítés, 5 köbm. Konténer ürítés: 8.638 Ft/ ürítés.

Hulladékkezelőbe kiszállított hulladék befogadási díjai: Települési szilárd hulladék: 5000Ft/tonna, Szerves, lebomló hulladék: 2500 Ft/tonna, Bontási, építési hulladék: 1500 Ft/tonna, Szelektíven gyűjtött hulladék: 0 Ft. Az árak az ÁFA-t nem tartalmazzák.

Bizonyára olvasóinknak is feltűnt egy új díjtétel: az úgynevezett „befogadási díj”, ami igen komoly költségétel lesz a jövőben, valamint az is látszik, hogy mennyire fontos a hulladék szelektív gyűjtése, nemcsak környezetkímélés, hanem költségkímélés miatt is.

A témához tartozóan az is elfogadásra került, hogy évente egyszer lesz csak lomtalánítás.

Emelésre kerül jövő évtől az idegenforgalmi adó: az adó mértéke személyenként és vendégejszakánként: 300 forint.

Önkormányzati tulajdonú helyiségek bérleti díjtételének emelése: 3%, a bruttó díjnál figyelembe lesz véve az ÁFA 25%-ról 20%-ra csökkentése is, ami végül a bruttó díj csökkenését eredményezi!

Blaha úti Közösségi Ház működtetésére az ajánlati felhívás jóváhagyására került: egyszerű közbeszerzési eljárás formájában kerülnek a pályázatok (4 címre kerül kiküldésre) elbírálásra. Pályázatok beadási határideje: 2006. január 2. délelőtt 10 óra.

Szerződéskötés tervezett ideje: 2006. március 1.

Gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatás ellátása mikrotérségi szinten: A Békési Kistérségi társulás november 10-én határozott, mely szerint a vonatkozó feladatok ellátásában Mezőberény Kamut és Murony településeken, Gyomaendrőd Hunya és Csárdaszálláson látja el a gyer-

mekjóléti és családsegítő feladatokat.

A volt Tourinform Iroda Fő út 173-179 december 1. napjával a Német Kisebbségi Önkormányzat használatába kerül bérleti díj nélkül, rezsi-költség térítés mellett.

A felhagyott hulladéklerakó telep rekultivációs feladatainak ütemezési terve és kivitelezési költsége elkészült, amelynek terhei az üzemeltető Gyomaszolg Kft-t terhelik.

Az idén elkezdett, és jövő évben befejezendő utak költségeiből a lakosságot terhelők összeg: Ft/ingatlan: Hunyadi (IV. ütem) 87.967; Mikszáth (II. ütem) 90.067; Rózsa F.60.284; Kárász 100.000; Népliget 75.381; Szabó E.58.039; Décsi 66.724; Polányi (II.ü) 100.000; Mohácsi 58.671; Zsák-Tulipán 67.112; Martos F 83.258; Köztársaság 55.473; Budai N. A. (I-ü) 90.730; Könyves K. 58.727; Liliom: 69.664; Kinizsi 69.664; Dó-za 66.161; Polányi (I. ütem) 100.000; Gárdonyi (II. ütem) 67.400; Bartók B 68.833; Kőrgát 74.085; Pásztor J.85.358; Ságvári (16-20 kivételével) 100.000; Lehel 60.127; Szent A.66.161; Hantokert 100.000; Ságvári (16-20) 121.357 forint.

A lakosság által fizetendő összeg elég nagy eltéréseket mutat, amely az alábbi okokra vezethető vissza: 1./ közlekedésbiztonsági okokból épül néhány esetben 4 méter széles út,

2./ az ingatlanok sűrűsége (minél több ingatlan annál kedvezőbb az egyre eső költség), 3./ az u.n. egyoldalas utcák lakói egységesen maximált árat fizetnek.

Az elő kalkulált összegtől a szerződéses, tényleges összeg több mint 10%-kal lett nagyobb, ezért a társulási szerződés aláírásakor közölt irányítótól a fizetendő összeg mindenhol magasabb lett. (Erre csak egy vigaszt tudok mondani olvasóinknak, hogy örülnünk kell annak, hogy idén elkezdhetjük és jövőre el is elkészül ez a 26 út, idei árrakkal, mert sajnos az árak meredeken kúsznak felfelé. Sajnos ez az igazság!

Új játszótér épül az Erzsébet ligetben.

A buszöblök kialakítása miatt 30 db fa kivágása szükséges, amelyből 22 db a sporttelep területén, 8 db fa pedig az Erzsébet ligetben van.

Belvízkárt szenvedett lakosaink támogatásához igényelt pénzkert a megyei összesítés után november végén kerülhet a belügyminiszter elé. Városunk 194 ingatlan tulajdonos részére 99 millió 789ezer forintot igényelt, de hogy mikor és mennyi pénz lesz az igényből az egyelőre nem tudható!

KÖZMEGHALLGATÁS DECEMBER 8-ÁN 17 ÓRAKOR Selyem u 124-ben (volt Ipari Iskola). Témák: 2006. évi költségvetési koncepció; 2005. évi fejlesztések, pályázatok; Belvízkárral kapcsolatos aktuális információ; Közérdekű bejelentések, kérdések.

Az alárendelt utak jégmentesítésére kérelemmel fordultam a GYOMASZOLG vezetéséhez, és kértem ezen utcák jegyzékének elkészítését, amelyek az emelkedők miatt téli időszakban esetenként járhatatlanok.

Kegyelemteljes, Szent, Békés Karácsonyi Ünnepet, kívánok minden kedves olvasómnak:

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria, a Templárius Alapítvány, az Élet-másokért Egyesület, a helyi kereszténydemokraták és a Karítáz Gyomaendrődi csoportja idén újra megrendezi a **„SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKNEK!”** jótékony célú adakozását. Terveink szerint 100 családot, közel 300 gyermeket szeretnénk ebben az esztendőben is megajándékozni a nagylelkű segítőknek köszönhetően.

Helye: Szt. Imre Katolikus Templom (Gyomaendrőd – Endrődi városrész)

Ideje: 2005. december 15. csütörtök de. 10.00 – óra

Gyűjtünk: tartós élelmiszert, írószert, játékokat, könyveket, fogkeféket, fogkrémekeket, szappant, konzerveket, törölközőket, plédeket, számítógépet nyomtatóval és minden olyan dolgot, aminek egy gyermek örülhet!

Figyelem: ruhát nem gyűjtünk!

A felajánlásokat a következő címre várjuk:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Hivatal

5502 Gyomaendrőd, Fő u.1. sz.

Aki anyagiilag szeretne segíteni, az a következő címen teheti meg: Számla számunk: Templárius Alapítvány, Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-11060273

Ahol érdeklődni lehet:

Fr. Ungvolgyi János commendator, Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria 5502 Gyomaendrőd, Martos Flóra u. 5. szám
Tel/fax: 06-66/284-155, Mobil: +36 (30) 294-0650,
E-mail: ungvolygi@globonet.hu

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Városunkban is megkezdődött az őszi majd a télbe, sőt a tavaszba is áthúzódó bál szezon. Vacsorák, jótékonyasági estek, hangversenyek, bálók, nótastelek. Kellemes szórakozást, barátságok mélyítését, újak alakulását nyújtják ezek az esték, amellyel, hogy egy civil kezdeményezés anyagi támogatáshoz is jut. A mozgáskorlátozott embereket tömörítő egyesületek rendezvényei, a Kis Bálint Általános Iskola jótékonyasági bálja, A szociális munkások estje, az Ultrahang Egyesület jótékonyasági vacsorája, a Kincs az Életed Alapítvány javára szervezett délutáni gyermekkoncert, a Selyem úti Óvodáért Alapítvány jótékonyasági zenés vacsorája, Cigánybál, a Segítsük a Rászoruló Gyermekeket délelőtti rendezvénye; és ez így folytatódik egészen tavaszig, természetesen közben lesz még a szilveszteri batusz bál is. A jótékonyasági estek szinte kivétel nélkül civilszervezetek kezdeményezésére, széles körű összefogással rendeződnek, és igen eredményesek, amellyel, hogy mindenki jól érzi magát. Az anyagiakért hála a sok jószívú, segíteni akaró és tudó helyi vállalkozóknak, és természetesen egyéni támogatóknak és mindenkinnek, akit illet.

Ünnepélyes keretek között megnyílt Domokos László országgyűlési képviselő irodája Gyomán a Bajcsy Zsilinszky út 49. sz. alatt. Mindennap délután 3-5 óráig, szerdán délelőtt is felkereshető.

Ismét lesz méltányossági nyugdíjmelés
Jövőre ismét sor kerülhet méltányossági nyugdíjmelésre 3 évenként, ha a kormány az előterjesztést elfogadja.

Olvasóinkat emlékeztetjük, hogy a polgári kormány idején (1998-2002) a 3 évenkénti lehetőség és gyakorlat állt fenn! Ezt a jelenlegi kormány átalakították 5 évszorra, és most ismét vissza 3 évszorra!

A méltányossági emelés feltétele: azok kérhetik, akiknek a nyugdíja nem haladja meg a minimum nyugdíj kétszeresét, ami jövőre feltehetően 25.760 forint lesz. A méltányossági emelést kérni kell! Ebbe a rendszerbe illeszkedik a kivételes nyugdíj, amelyre azok számíthatnak, akik járulékfizetés mellett dolgoztak, de nem annyi időt, hogy nyugdíj jogosultságot szerezzenek, és szociális helyzetük indokolja a járadék folyósítását.

A kormány elfogadta a nyugdíjkorrekció éves programját. Január 1-től az özegeti nyugdíjat emelik 10 százalékkal.

Jövőre ismét lehetőség lesz a krízis, vagy egyszerű segély kérvényezésére is, amely válságos élethelyzetekben nyújt segítséget a nyugdíjasoknak.

Olvasóink figyelmét felhívom az „ismét” szóra, és gondolkodozzanak el azon, hogy mit is jelent, miért is van ez a sok ígéretes éppen a választások előtti időben. Jogos az a kérdés, hogy az elmúlt 3 évben miért nem foglalkoztak a nyugdíjasokkal, miért vettek el, illetve szüntettek meg már megszerzett jogokat...? A szociális igazság és gondoskodás nemcsak a választás évében elvárás! Ez a válaszom Babos László képviselőtársam „Az idők megbecsülése” cikkére, ami a Gyomaendrődi Híradó novemberi számában jelent meg a 11. oldalon. Ezen az oldalon a jelenlegi kormányt idősbárát-nyugdíjbarát politikáját méltatja...

„Lendületben az ország”, sokan, egyre többen mondhatják, hogy való igaz, de ez a lendület sajnos nem felfelé mutat. Az ország adósságállománya többek között azért is nő, - mondja a miniszterelnök - mert már a nyugdíjait is hitelből kényszerülnek fizetni. Helyszűke miatt nem áll módomban Babos úr megállapításait fejezetenként véleményezni, de az a megállapítása, hogy „2005 januárjában újabb 6,3 százalékos nyugdíjmelést hajtott végre a kormány” teljesen elképesztett! Mi az hogy: Újabb? Nem újabb, hanem a törvény szerint járót adták meg! Bevallom irritált, hogy forintosította az éves %-os emeléseket, mintegy azt a hatást keltve, hogy szegény állam! Mennyi nyugdíjas van a nyakán! Milyen sokba kerülnek! Ezt kikérem minden nyugdíjas nevében, mi tisztességgel megoldoztunk a nyugdíjakért, és ha az általunk és a munkáltatónk által befizetett járulékokat az egészségügyi pénztárába és nem a költségvetés lyukas kalapjába fizették volna be a szocializmus építése során a kommunista állam, ahonnan jószerevel elment például az ún. „guruló dollárok” formájában különféle szocialista államok megsegítésére, vagy a 3 forint hatvan filléres kenyér és az olcsó sör ártámogatására, akkor most nem lenne teher a sok nyugdíjasnak fizetett összeg, amit mi nem érünk adománynak, hanem jogos, megszolgált, de alul értékelt járandóságnak! S hogy a számokkal, százalékokkal ne fárasszam az olvasót, arra kérem az érdekelteket, hogy saját pénzükhöz mérjék le, hogy 3 éve mennyi maradt a havi nyugdíjukból, és most mennyi marad, ha kifizetik a rezsit, a gyógyszereket kiváltják, és nem spórolnának az étkezéssel. Ez a leghitelesebb mérés, amelyből megállapíthatják, hogy valóban sikerült-e az MSZP-SZDSZ kormányzat idején a nyugdíjak vásárlóértékét 30%-kal növelni, ahogy azt Babos képviselőtársam írja. Abban viszont teljesen egyetérték Babos úrral, hogy nem halasztható a nyugdíjrendszer reformja. De ehhez sok-sok pénz kell, és olyan gazdaságpolitika, ami biztosítani tudja a működést és a fejlesztést egyúttal, valamint amelyik megoldja azt, hogy a növekedést nemcsak hitelből, hanem elsősorban a munkalehetőségek megteremtéséből, a kis és középvállalkozás támogatásából és a hazai ipar és mezőgazdaság támogatásából teremti meg. A jelenlegi kormány nem ezt a gazdaságpolitikát folytatja!... Ezért is szükséges a jövő évi váltás!

KÖZÖSSÉGI HÁZ (Blaha u. 21.) decemberi programja

2-19. naponta 8-13 óráig péntekenként csak 12 óráig
TUDÓSZÜRÉS

6. 17. óra MKDSZ gyűlés

9. 17. óra Jótékonyasági koncert.

Jegyek a Műv.Ház irodában 200 Ft/db. Bevétel a rászorult gyermekeknek adomány lesz dec. 15-én Endrődön a római katolikus templomban.

16. 17. óra MKDSZ adventi - karácsonyváro ünnepsége
17. 17. óratól PIROS PEZSGÓ címmel zenés, sok humorral fűszerezett est.

Kenéz Marianna, R. Kápáti Péter színművészek és Albert Dezső karnagy közreműködésével. Belépőjegyek elővételben dec. 1-től a Közösségi Ház irodájában. Felnőtt jegy 700 Ft, nyugdíjas és 14 év alattiaknak 580 Ft/fő.

21. 15. óra Barátság Klub karácsonyi ünnepsége

28. 17. óra I. sz. Nyugdíjas Klub Szilveszteri vacsorája

31. 18. óra Batusz szilveszter 2005. A Közösségi Ház és a Barátság Klub szervezésében.

Jegyek elővételben december 1-től a Közösségi Ház irodájában, 1000Ft/fő. Műsor, zene, tánc, tombola!

A Gondozási Központ endrődi házában imaszobát áldott meg Iványi László plébános advent 2. vasárnapján. A szoba kegytárgyai adományozók és a plébánia ajándékai.

A 8. sz. Választási Körzetben az időközi választáson (január 14-én) a helyi kereszténydemokraták (KDNP, MKDSZ) és a Gazdajör képviselőjelöltje: UNGVÖLGYI JÁNOS

Világméretű járványt jósol a WHO: „Egy napon emberek közötti világméretű járványt okoz a H5N1 vírus, csak az a kérdés, hogy mikor” - mondta el Dzsong Vuk Riaz, az Egészségügyi Világszervezet főigazgatója a madárinfluenzáról a Genfben rendezett tanácskozás megnyitóján.

„Alkalmas lehet a tüdőgyulladás elleni védőoltás a madár- és emberi influenza géncseréjéből kialakuló influenza megelőzésére” - állította Berencsi György virológus. - Az új kór megelőzésének egyik lehetősége, ha a veszélyeztetett embereket, az időseket és egyes betegcsoportban szenvedőket beoltják. A védőoltás többféle baktérium ellen véd, hatása 5-10 éven át fennmarad, tehát már most lehet lépni az esetleges madárinfluenza világjárvány ellen - mondta el Berencsi György.

A madárinfluenzával kapcsolatos kérdéseket az ingyenesen hívható Dr. Infó szolgálatnak telefonszámon lehet feltenni.

Elfogadta az Országgyűlés a jövő évi adótörvényeket. Évi bruttó 1 millió 550 ezer forintig 18, a fölötti jövedelem 36%-kal adózik az SZJA-ban. Adójóváírással havi bruttó 63 ezer forintig adómentesek a jövedelmek. Az ÁFA 25%-ról 20%-ra csökken.

„Felül kell vizsgálni a vatikáni szerződést, meg kell szüntetni az egyházaknak adott feudális jellegű kiváltságokat” - mondta Gusztos Péter, az SZDSZ ügyvivője, s javasolta a perselypéNZ megadóztatását.

Mint ismeretes, állandóan hangoztatja az SZDSZ az adócsökkentést, ez a javaslatuk ezzel szövevényes ellentét, hiszen az adózott pénzt is meg akarja még egyszer adóztatni!

„A nemzeti rákellenes program legfeljebb politikai manifesztumnak tekinthető. Semmilyen képet nem ad arról, hogy miért kritikán aluli Magyarországon a megbetegedési és halálozási helyzet” - mondta a magyar Onkológiai Társaság egyik tagja, a kormány által bejelentett rákprogramról.

In memoriam

Szülőföld: Bölcse, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

JÁNOSSY ZOLTÁN

Nagyléta 1868. július 14 -
†Debrecen 1942. szeptember 16.

Református lelkipásztor, költő, író, politikus. A középiskolát és a teológiai főiskolát Debrecenben, egyetemi tanulmányait Budapesten és Zürichben végezte. A teológiai tanulmányait 1891-ben végezte el, s már ekkor a teológus ifjúság elismert vezére, cikkeit, értekezéseket írt. 1898-ban kezdte el rendes lelkipásztori szolgálatát Hajdúsámsonban, majd 1904-ben debreceni lelkipásztor lett, s itt volt 18 esztendőn át szolgálatban. Hajdúsámsoni és debreceni lelkipásztorkodása idején BALTHAZÁR Dezső (a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke) és MEZŐFI Vilmos (újságíró, 1895-től szociáldemokrata politikus) hatása alatt politizált, hetilapot szerkesztett (Debreceni Lapok, 1893-94), pártot alapított feltűnő szociális érzékenységgel. Különös tekintettel a szegényparasztság helyzetének javítására kísérelt meg lépéseket tenni. Később is „mindig a szegények szószólója volt”.

1918-ban Debrecenben képviselő, majd a Károlyi-kormány belügyi államtitkára.

1919 után internálás, egyházi per bélyegezte meg.

1922-ben megpályázta a füzeggyarmati lelkipásztori állást, melyet elnyert, s több éven át Füzeggyarmaton szolgált. Élete utolsó szakaszában Debrecenben élt.

Termékeny irodalmi munkásságot folytatott, egyházi beszédei tizenegy kötetben jelentek meg.

Felesége: Várczy Róza, gyermekei: Róza, Anna, Zoltán, Márton, Éva, Katalin.

Némely forrásokban Gyula keresztnévvel illették, amire talán az adhatott okot, kortársa, békéscsabai polgármester „Jánosy Gyula” volt. Vezetéknévét is hol Jánosy-nak, (ő így használta), hol Jánosinak írták.

Jánosy Zoltán ismeretsége, barátsága Papp Zsigmonddal az idő tájt kezdődött, amikor Jánosy veje Bay József nagytisztelű úr Gyomára került református lelkipásztori szolgálatba.

1936-ban írta a gyomai hősi emlékműről a versét, Hősök szobra (Gyomán), (újságunk nov. száma 215 old.).

Munkássága: Költemények, Debrecen, 1894; Absolón, Debrecen, 1918.

Irodalom: Tóth Endre: Jánosy Zoltán életműve, Egyháztörténet 1959.; Szabó Sándor Géza: Jánosy Zoltán debreceni munkásságáról, Déri Múzeum évkönyve 1975

Óseim tükre Sárrethi füzetek III. Szerk.: Borzsné Vékony Ilona (Verseik a Sárrethről) Szeghalom, 1983. 50, 104 old.

(Új Magyar Irodalmi Lexikon H-Ö. Akadémiai Kiadó Bp., 2000. 972 old.)

Cs. Szabó István

Dokumentumtörténeti kiállítás

„Fogságban, távol a hazától – Magyar hadifoglyok a keleti hadszíntéren” címmel a Hadtörténeti Intézet és Múzeumban (Budapest, I. kerület, Kapisztrán tér 2-4) tekinthető meg a dokumentumtörténeti kiállítás, amely eddig sehol sem publikált orosz levéltári forrásokat mutat be a magyar hadifoglyokról és életükről az oroszországi hadifoglyotáborban a második világháború során (1941-től) illetve azt követően, egészen az 1952. évi repatriálásokig.

A kiállítás bemutatja az 1941-1945 között hadifogoly sorsra jutott magyar katonák fogságba esésének körülményeit, helyszíneit, áttekintést nyújt az Oroszországban működő táborokról, ahol a magyarokat is fogva tartották. Önálló kiállítási egység foglalkozik a hadifoglyotáborokba szállítás körülményeivel, a táborokban folyó mindennapi élettel, a munkakörülményekkel, az élelmiszer fejadagokkal, a ruházattal, a szabadidő eltöltésére kiadott utasításokkal. Láthatók azok a korabeli fotók, amelyek propaganda céllal készültek, és olykor idilli, teljesen hamis képet mutatnak a tábori életről. Ezek a fotók teljesen ellentétben állnak az 1943. március 30-án íródott jelentéssel, amely a táborokban történt magas halálozási okokról szól. A tablók megmutatják a hadifoglyok körében folyó kommunista ideológiai meggyőzés, amely szervezeten folyt az orosz táborokban. A kiállítás a hadifogságból történő hazajutásról is szól.

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum egyik küldetéséeként bemutatja az oroszországi Rudkinó településen 2003 májusában felavatott és felszentelt II. Magyar Központi Katonai Temetőt

És emlékhelyet, amely Voronyezstől 20 kilométerre délre fekszik, s ahol a Don-kanyarban elesett magyar katonák és munkaszolgálatosok hamvait tartalmazza és emlékét őrzi. A rudkinói magyar temetőben jelenleg több mint 17 ezer magyar katona és munkaszolgálatos nyugszik, s a tervek szerint itt helyezik majd örök nyugalomra a háború több tízezer magyar áldozatát.

Az érdeklődők hétfő kivételével minden nap 10-16 óráig tekinthetik meg a kiállítást, december közepéig.

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

téli ajánlatoim:

- Kandallók, kályhák, kályhacsövek
- olajradiátorok, hősugárzók
- hólápátok, kéziszerszámok
- védőkesztyűk, gumicsizmák, foliák
- zománcos üstök, üstházak
- hűsadarlók, kések, bárdok
- disznópörkölkök, üstház melegítő
- láncfűrészek, balták, fejszék
- futó- és középszőnyegek
- fürdőszoba szőnyeg, viaszos vászon
- adveni és diszgyertyák
- karácsonyi ajándéktárgyak:
- hajszárítók, elektromos borotvák
- kávéfőzők, kenyérpíritók, ruhaszárítók
- vasalók, fűrógépek

Boldog karácsonyi ünnepet, és sikeres új évet kívánok minden vásárlómnak:

FARKAS MÁTÉ

Az endrődi búcsú

Kedves Testvérek!

A körülöttünk lezajló eseményeket legálább 3 csoportba /kategóriába/ sorolhatjuk: pl. eszünk, iszunk, alszunk, stb., vagyis ún. vegetatív életmódot folytatunk: ezt TERMÉSZETES DOLGOK-nak nevezzük.

Ha ebben megakadályoznak, vagy pl. a szabadságunkban: Ezt TERMÉSZETELLENES-nek mondjuk.

De a TERMÉSZETES és TERMÉSZETELLENES dolgok kategóriáján kívül létezik a TERMÉSZETFELETTI DOLGOK kategóriája /csoportja/: pl. ha Istennel teremtünk kapcsolatot, vagyis imádkozunk. Ilyenkor túllépünk /transzcendálunk/ a TERMÉSZETES, ill. a TERMÉSZETELLENES DOLGOK kategóriáján, az emberi megismerés határain.

Isten legnagyobb természetfeletti ajándékát pl. KEGYELEM-nek nevezzük. Számunkra – Krisztus-követő keresztények számára – az a helyes KERESZTÉNY ÉLETMÓD, ha a természetfeletti dolgok természetessé válnak számunkra, úgy, ahogyan Szt. Imre számára is.

Édesatyja Szt. István királyunk is tapasztalta, észrevette, hogy éjszakánként fény szűrődik ki a veszprémi kápolna ajtaján – nyilván nem villanyfény, hanem gyertyafény-, vagy fáklyának a fénye- amikor éjszakákon át a fiatal Imre herceg imádkozott. Számára a természetfeletti dolgok természetessé váltak. Ezért avatta szentté Anyaszentegyházunk, amelyet a hivatalos kanonizáció így ír le:

922 évvel ezelőtt, 1083. augusztus 20-án László királyunk „... fölemelte azok testét, akik Pannóniában a hit magvát elvetették, hogy őket a legnagyobb tiszteltben tartsák, méltó tisztelettel illessék!...”

Első királyunknak Istvánnak és Gellért csanádi püspöknek szentté avatási szertartása volt ez.

És most, 922 évvel később, ma megünnepeljük, hogy István király és Gellért püspök kanonizációjának évében 1083. november 5-én IMRE HERCEGET is szentté avatták!

Első szent királyunknak – és Imre herceg imáinak köszönhetően, hogy kereszténységünk és magyarságunk összefonódott, több mint ezer éves nemzetünk életében, vagyis, hogy meg tudtunk maradni kereszténynek, és meg tudtunk maradni magyarnak!...

És ha végignézzük több, mint tíz évszázados magyar történelmünkön, megállapíthatjuk, hogy vérvizataros évszázadainkat történelmíróink toll helyett karddal, tinta helyett vérral írták. Honfoglalásunk millenniumi /ezeréves/ évfordulóján, 1896-ban talán nem is volt nehéz megfogalmazni Vaszary Kolos hercegprímásnak, hogy milyen megtartó erőt jelentett magyar népünk életében a krisztianizálódás, amikor lapidáris tömörséggel így nyilatkozott: „A KARD MEGSZEREZTE, A KERESZT MEG-

TARTOTTA A HAZÁT!”

Magyar népünk a „Honfoglalás” idején sem volt vallástalan!

István királyunk édesapja, Imre herceg nagyatyja, a félig pogánynak maradó Géza Nagyfejedelem áldozott a pogány istennek is, mondván: „A magyarok fejedelme elég gazdag, hogy két istennek is áldozzék!”

Történészek vitatkoznak azon, hogy Géza imádkozott a „Magyarok Nagyasszonyához”, kérve a Fény Asszonyának közbenjárását:

Boldog Asszony nézz ránk a magas egek-ből,

Áraszd ránk mosolyod, fénylő nap-szemedből!
Duna-Tisza partján magyar szóval áldjunk,
Ez legyen örökre a mi szent országunk!
Legyen MINDEN MAGYAR a Te fénygyermeked,
Pihentesd meg rajtunk áldott tekinteted!
Amen.”.....

Mi is kérjük a Boldogságos Szűz Anyának, Magyarok Nagyasszonyának közbenjárását, őseinkhez hasonlóan, ahogyan ők kérték természetfeletti imáikban, ahogyan Szt. Imre- és Árpád-házi-szentjeink is kérték, hogy itt a Kárpát-medencében, K- és Ny-ütközőpontjában megtudjunk maradni kereszténynek, meg tudjunk maradni magyarnak!

És itt, K-Közép-Európában egyetlen nép sem dicsekedhet rajtunk kívül, ezer éves államisággal! Szt. István olyan természetfeletti alapokra helyezte országát, hogy az kibírt több mint ezer évet!

Jóllehet, hogy különböző „történelmi-jóslatok” már eltemették ezeréves nemzetünket. Pl. Vörösmarty Mihály is így siránkozik a 19. sz.-ban:

„S a sírt, hol nemzet súlyod el, Népek veszik körül,”
Tompa Mihály a gólyához írt allegorikus versében mint költőző madárról ezt írja:
„Neked két hazát adott végzed;
Nekünk csak egy - volt! az is elveszett!”

...
„A bujdosókkal, ha találkozol:
Mondd meg nekik, hogy pusztulunk, veszünk,
Mint oldott kéve, széthull nemzetünk...!”

Herder, a 18.sz. nagy német-germán gondolkodója magyar nemzetünk halálát jóslta: „A második-harmadik évezred fordulóján a magyarok már nem fognak létezni, K és Ny ütközőpontján a maroknyi magyar nép elvész a szél-tengerben!”

És amikor ezt le is írta, 1791. szeptember 21-én /ősz napforduló/, akkor született valaki, pont azon a napon: Gr. Széchenyi István, a LEGNAGYOBB MAGYAR, aki reformjaival megmentette nemzetünket a jövő számára, mert látta és tudta is, hogy „A MÚLT ERŐS GYÖKÉR, JELEN ÉS JÖVŐ BELŐLE ÉL!” És, ha Kossuth munkásságával akarnánk összehasonlítani az Ő munkáját, ha választ kellene adnunk arra a kérdésre, hogy „Kossuth mit csinált?” igen nagy bajban lennénk!... A termé-

ezüstmisét, és osztották az ezüstmisés áldásukat. Búcsúnk lelki gyönyörűségét fokozta a Szent Gellért Általános Iskola énekkarának műsora. A körmenet után a templomkert udvarán az endrődi hívek szívesen látták vendégül és bőséges süteményekkel kínálták meg a vendégeket. Templomunk virágdíszítése is méltó volt az ünnephez.

A szent beszédet azok kedvéért, akik előben nem hallották, de azok kedvéért is, akik hallották teljes terjedelemben közöljük, azokért a mély gondolatokért, amelyeket nem elég egyszer hallani.

szetfölköti-vertikális HÍDEMBER nem Kossuth, hanem Széchenyi volt!

Tegnap november 4-én emlékeztünk arra a szomorú történelmi eseményre, hogy 1956. október 28-i győztes forradalmunkat az oroszok leverték és 2 nap múlva november 7-én pedig arra, hogy csaknem fél évszázadon át kényszerített minket, magyarokat is az elnyomó bolsevista diktatúra „a múltat végképp eltörölni!”

Nem kell a múltat végképp eltörölni, hanem ami jó: arra jövet kell építeni! Keresztény-magyar jövőt! Együtt!

AMIKOR VIRÁGZOTT AZ EGYHÁZ, VIRGÁZOTT AZ ORSZÁG IS.

Hiszen egyetlen nép sem dicsekedhet körülöttünk ezeréves államisággal! Szt. István olyan alapokra helyezte országát, hogy az eddig kibírt több, mint ezer évet!...

Nekünk magyaroknak továbbra is kérni kell Magyarok Nagyasszonyának és Árpád-házi Szentjeink közbenjárása által Isten áldását, úgy ahogyan Szt. Imre is kérte ezt imáiban, vezekléseiben!...

A trianoni nemzetgyilkos békepaktum által szétszaggatott Magyarország helyett szellemi- és lelki hazát kell keresnünk: és meg is kell találnunk! Mert területi országhatárok léteznek /térképen piros vonal/, kulturális- és ETNIKAI határokat nem lehet rajzolni, vagy pl. a SZERETET végtelen határát!.....

BÚCSÚNK, Szt. Imre búcsúja, a templom és az egész egyházközség ünnepe: égiek- és földiek találkozás! A természetes találkozik a természetfelettel!...

Mai elköppányosodott vilá-

folytatás a 233. oldalon

Katolikus oldal

DECEMBERI ÜNNEPEK

3. szombat: Xavéri Szent Ferenc áldozópap
 4. vasárnap: Advent 2. vasárnapja
 6. kedd: Szent Miklós püspök
 7. szerda: Szent Ambrus püspök és egyháztanító
 8. csütörtök: Szeplőtelen fogantatás
 9. péntek: Szent Juan Diego Cuauhtlatoatzin
 11. vasárnap: Advent 3. vasárnapja
 12. hétfő: A Guadalupei Boldogságos Szűz Mária
 13. kedd: Szent Lúcia szűz, vértanú
 14. szerda: Keresztes Szent János áldozópap, egyháztanító
 18. vasárnap: Advent 4. vasárnapja
 25. vasárnap: Karácsony, Urunk születése
 26. hétfő: Karácsony, Szent István és vértanú
 27. kedd: Szent János apostol és evangélista
 28. szerda: Aprószentek
 30. péntek: Szentcsalád ünnepe
 31. szombat: Szent I. Szilveszter pápa

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BÚNEI? 11. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABAN IDÉZETT TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL - Dr. Toma Ferenc írása

A 3/3-as ügynökség vádja - II.

- Ma már a legtöbb magyar állampolgárnak és sok katolikusnak sincs tudomása arról, hogy a kommunizmus milyen módszerekkel üldözte az egyházat. Igaz, hogy a kommunista rendszer alkotmánya elméletben biztosította a vallásszabadságot - mert a szabadság látszatát kívánta kelteni a Nyugat felé -, de valójában az egyház számtalan megszorításnak, koronként véres üldözésnek volt kitéve. A mai kommunista utód-pártok és médiabeli szószólók is szívesen beszélnek úgy az elmúlt rendszerről, hogy eltusolják annak vallásüldözéseit. - Ahhoz viszont, hogy némi véleményyt alkothassunk az itt felvetett kérdéssről, ismernünk kell az egyház helyzetét és üldözöttségét a kommunizmus alatt:

- Hogy hány koncepciót pert folytattak egyházi emberek ellen; hányukat járattak le a sajtóban rágalommal, hamis vádakkal, ily módon lehetlenné téve munkájukat. - És a sajtóban megjelent nagyszámú rágalomokra az egyháznak nem volt módja válaszolni!

- Hogy hány papot, szerzetest vagy világit zártak börtönbe, pl. ifjúsággal való foglalkozás vádjával, amelyet ekkoriban egyszerűen az „álmellenes összeesküvés” kategóriájában soroltak, s ennek megfelelően büntettek! Hogy nem egy fiatal pedig elküldték főkollákról, egyetemkről, mert részt vettek ifjúsági hittanon vagy lelkigyakorlaton. - A kommunizmusnak egyébként egyik első tevékenysége volt, hogy a mintegy milliós taglétszámmal rendelkező katolikus világi egyesületeket (de a többi nem kommunista egyesületeket is) szétverje, vezetőit alaptalan vádakkal börtönbe zárja.

- Hogy a kínzások milyen módszereit használták elsősorban a kommunizmus első évtizedében (az ütlegeléstől a fogak kiveréséig, a rugdosást olykor az eszméletlenségig, a brutális erőszakot, a hamis vallomások kikényszerítését kínzással vagy tudattörítő injekciókkal stb.).

- Hogy hány keresztény családot deportáltak

és a Rákosi rendszerben, s üldözték, hátrányos helyzetbe taszították őket iskolákban, munkahelyeken a későbbi évtizedekben is; hányukat bélyegeztek meg „a demokrácia ellenségeként”, csak azért, mert hitvallóan vallásosok voltak; s hogy hány világit zártak börtönbe vagy vertek felholtra, mert az egyháznak vagy egy-egy üldözött papnak vagy szerzetesháznak védelmére kelt.

- Hogy egészen a 90-es fordulatig működött az ún. Állami Egyházügyi Hivatal (ÁEH), amelynek az volt a feladata, hogy az állam szája íze szerint alakítsa az egyházi életet. (1964-ig a kommunista állam nem engedett katolikus püspököket szentelni, 1964 után is csak olyan papot nevezhetett ki a Vatikán, akihez az ÁEH hozzájárult.)

- Hogy az ÁEH munkáját kiegészítették az ún. „bajszos püspökök”, akik eleinte minden püspök mellett, majd egy-egy politikai meggyében irányították az egyház elnyomását, és a püspöknek, illetve a papságnak „kézben tartását”. (A püspök semmilyen komoly döntést nem hozhatott, pl. felelős beosztásba nem helyezhetett papjait, csak az ÁEH, illetve a bajszos püspök engedélyével.)

- Hogy az ÁEH a szerzeteseket és a legjobb papokat, ha nem záratta börtönbe, gyakran legalábbis eltiltatta a lelkipásztori munkától, vagy a városokból a legkisebb falvakba helyeztette őket.

- Azt még kevesebben tudják - mert szigorúan titkos volt beszélni róla (államtitkos megsértése lett volna a vád) -, hogy az ÁEH-n kívül a Belügyminisztériumnak is külön osztálya foglalkozott egyházi és papi emberekkel: Az egyházakra specializált titkosrendőrök a papság nem kis részét havonta vagy bizonyos rendszerességgel behívták vagy felkeresték, s hol fenyegetéssel, hol ígéretessel próbálták információkat szerezni tőlük, vagy legalább megfélemlíteni őket. (S hogy hány pap menekült külföldre azért, hogy ettől a nyomástól megszabaduljon.)

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 17 órakor. Advent hétköznapjain reggel 6-kor Rorate mise, így fél 8-kor nincs, csak temetési mise.
 24-én, Szenteste éjféli mise.
 Karácsony mindkét napján és újévkor: 10, 17.
 Év végi hálaadás 31-én, szombaton 17 óra.

Szent Gellért Iskola kápolnájában
 december 11-én vasárnap fél 12-kor.

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
 Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.
 A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.
 24-én, Szenteste 17 órakor „éjféli” mise.
 Karácsony mindkét napján és újévkor reggel 8-kor. Év végi hálaadás 31-én, szombaton 15 órakor.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor, hétfőn reggel 8-kor.
 Szombaton 17 órakor vasárnapi előesti mise.
 24-én, Szenteste éjféli mise.
 Karácsony mindkét napján és újévkor 10 óra.
 Év végi hálaadás 31-én, szombaton 17 óra.

- E könyvecske szerzője, mint éveken át a papjelöltek nevelője tudja, hogy a katonasághoz behívott kispapokat e korban kivétel nélkül felkeresték titkosrendőrök, s ígéretessel, fenyegetéssel próbálták rávenni őket arra, hogy tartsanak velük kapcsolatot (vagyis a fenti szóval legyenek „ügynökök”).

- Míg a vádaskodók a kollaborálókról szólnak, ugyanők egyidejűleg alig szólnak arról, pedig mennyire a kép teljességéhez tartozik, hogy hányan vállalták - világiak, papok, szerzetesek, püspökök - az üldöztetést, a deportálást, a súlyos börtönt, a száműzetést, vagy akár a halált, mert nem voltak hajlandók együttműködni az elnyomó rendszerrel, vagy mert egyszerűen végezték keresztény kötelességüket.

Még katolikusok is kevéssé ismerik e több ezer, napjainkban élt, hitvallónk és vértanúnk nevét, történetét. Akárcsak azt,

- hogy Mindszenti bíboroson kívül is több püspökünket internáltak évekre, évtizedekre a kommunizmus alatt, mint Péteri József váci, Badalik Bertalan veszprémi megyés püspököt;

- hogy Márton Áron erdélyi püspök, aki egyházmegyéje és az egész magyarság számára a hit sugárzó példája volt, 6 évet töltött börtönben és 10 évet házi őrizetben;

- hogy Romzsa Tódor munkácsi görög katolikus püspököt a szovjet hatalom (amint a feltárt okmányokból kiderül) előkészített terv szerint meggyilkoltatta, mert rendíthetetlen hittel védte az egyház egységét, s nem volt hajlandó elszakadni Rómától.

- Mintegy 2500 papról és szerzetesről tudunk, akik a történelmi Magyarország területén a náciizmus és a kommunizmus ideje alatt súlyos börtönbüntetését és esetenként embertelen kínzásokat szenvedtek hitükért, illetve többen azért, mert minden üldözés ellenére megalkuvás nélkül folytatták a rájuk bízottak (fiatalok, családok, csoportok, plébániák) lelkipásztori gond-

zását. Körülbelül 100-150 azoknak a száma, akiket meggyilkoltak, kivégeztek vagy a koncentrációs táborokban haltak meg; közülük nagyszámban vannak kárpátjai papok, akiket a szovjethatalom a Gulágra hurcolt. (Hentényi Varga Károly több kötetben összegyűjtötte a papokra-szerzetesekre-világiakra vonatkozó fellelhető anyagot. Ugyanez témáról szól: Mészáros L: Ismeretlen vértanúk c. kötetében, Bp., 2000.)

– Hazánkban arról is többször hallhattunk, hogy az orosz ortodox egyház egyes vezetői hogyan működtek együtt a szovjethatalommal. Arról azonban kevesebbet hallunk, hogy a hivatalos orosz becslések szerint a Szovjetunióban 1917 és 1941 között 200.000 ortodox papot, szerzetest és több ezer katolikus papot öltek meg, s hogy sokuknak lett volna módja megmentenie életét, ha megalkuszik a rendszerrel.

– Az egész keresztény világ üldöztetését és tanúságtételét illetően jó felidézünk itt, hogy a mai adatok szerint a XX. században mintegy hárommillió embert öltek meg azért, mert keresztény (a kommunizmus, a faszizmus, a latin-amerikai, afrikai vagy iszlám fundamentalista diktatórikus rezsimek alatt). Közülük 12.692 személyt sorolhatunk az „új vértanúk” közé, akik – mint Kolbe atya, Romero érsek vagy a magyarországi Apor Vilmos és Romzsa Tódor püspökök meg Salkaházi Sára – egy odaadott élet megkoronázásaként, teljes tudatossággal haltak meg hitükért, illetve embertársaik védelmében. (A Riccardi olasz történész professzor írt könyvet, újabb kutatások alapján, e keresztény holokausztról: „A vértanúság százada” címmel.)

– Ha a kommunista kor bűneiről joggal beszélünk, ez nem jelenti azt, hogy a rendszer minden résztvevőjét, funkcionáriusát jogunk lenne elítélni. Hiszen sokan lehettek, akik bizonyára nem látták át a rendszer vétkeit, vagy éppen annak átalakítására törekedtek. Magának a marxizmusnak, illetve a kommunizmusnak elmélete számtalan humánus, illetve keresztény elvet tartalmaz: az emberi testvériség, egyenlőség, szabadság ideálját. Bizonyosan sokakat ezek az elvek is vezettek a kommunisták soraiba. – S ha az egyház történelmi tévedéseinek gondolkodunk, több párhuzam is eszünkbe juthat: Hogy némely kommunista esetleg hasonló meggyőződéssel üldözte a vallásos embereket vagy az egyházat, mint amilyenekkel az egykori inkvizítorok az eretnekeket. Hogy amint a középkori egyháziak egyes – ma elfogadhatatlannak tartott – cselekedeteit menti a történelmi és társadalmi környezet, amelyben meghatározta vagy jóváhagyta tetteiket, ugyanúgy sok kortársunk nyomorúságát is menti ugyanez. A mondottak-

Adományvonal

– segítség a katolikus iskoláknak –

06/81/31-32-33

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia bizalommal fordul minden jóakarató emberhez, hogy havonta legalább egy alkalommal hívja fel emelt díjas telefonvonalunkat, mert azzal a katolikus iskoláigyet támogatja.

kal nem hagyunk jóvá egy súlyosan vétkes magatartást vagy ideológiát (s nem tagadjuk, hogy a náciizmus, a kommunizmus stb. bűncselekményeket elkövető funkcionáriusait megilleti a büntetés), de lehetővé válik, hogy ma személyes kapcsolatainkban minden embertársunkra (új) emberként tekintsünk.

– Könyvünk témájának megfelelően meg kell vallanunk, hogy a kommunizmusra gondolva a katolikus egyháznak is van bocsánatot kérni valója. Először is azért, mert a kommunizmus előtti korokban a felső papság gyakran a hatalom (a földbírtok stb.) oldalán állt. S bár voltak felelős katolikusok, és katolikus mozgalmak, akik, illetve amelyek érzékenyek voltak a szociális kérdésekre (róluk a kommunisták tudatosan nem beszéltek), sokan viszont nem hallották meg az idők szavát (s az Evangéliumét sem, amely az emberi egyenlőséget hirdeti), s ezzel hozzájárultak a társadalmi rétegek (illetve a szegények és gazdagok) közötti feszültség kialakulásához, és a szegények tömegeinek egyházellenességéhez.

– S van bocsánatot kérni valója az egyháznak azért is, mert a későbbiek folyamán egyes tagjai és vezetői – minden említett mentő körülménye ellenére is meg kell vallani – nem eléggé tettek tanúságot a kommunista vezetők, az egyházüldözők és nyomozók, s a „világ” előtt az Evangélium hitének erejéről.

Jó viszont arról is tudnunk, hogy voltak olyan börtönt vagy rendőrségi kihallgatásokat megjárt keresztények, papok, főpapok, akiknek rendíthetetlen hitét látva kínzóik-kihallgatóik ilyen szavakra fakadtak: „Jó volna, ha minden ember olyan lenne, mint maga.” (jolytatjuk)

Október 23-án, Hunyán elsőáldozáshoz járult Hunyadi Tamás, Nagy Richárd és Hornok Béla. A szentmise után az elsőáldozóknak és ministránsoknak a plébánián agapé volt.

Gyomaendrőd Város Polgármestere
5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 1.
Tel./Fax: (66) 386-122, (66) 283-288
Web site: www.gyomaendrod.hu
e-mail: polgarmester@gyomaendrod.hu

Ül.sz.: I.269-10 /2005.
Ül.: Megyeri L.

Tárgy: Gyomaendrödi Nemzeti Ünnepek szervezési rendje

Szent Gellért Katolikus Általános Iskola
Kiss Pál igazgató részére

Gyomaendrőd

Tisztelt Igazgató Úr!

Ez úton szeretném megköszönni Önnek és munkatársainak, valamint a műsorban közreműködött gyermekeknek a 2005. október 23-i színvonalas endrödi ünnepi műsort.

Mint, ahogy az Ön előtt ismert a 2005. október 5-i egyeztető fórum döntése alapján 2006-tól az iskolák évente felváltva adják majd az ünnepi műsorokat úgy, hogy ugyanaz az iskola szerepel mindkét helyszínen.

E döntésnek megfelelően az iskolák sorrendje az alábbiakban alakul:

2006 Kis Bálint Általános Iskola,
2007 Kner Imre Gimnázium,
2008 Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola,
2009 Szent Gellért Katolikus Általános Iskola,
2010 Bethlen Gábor Szakképző Iskola

Kérem, hogy a döntésnek megfelelően a március 15-i és október 23-i ünnepi műsorokra a felkészülést időben megkezdni szíveskedjenek. Az ünnepségeket megelőzően a szokásos egyeztetést a korábbiaknak megfelelően a jövőben is megszervezzük.

Gyomaendrőd, 2005. november 7.

Dr. David Imre
polgármester

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczy Géza

SZENT AMBRUS

Püspök és egyháztanító

Ünnepe: December 7.

Trier, 339 - †Milánó, 397. április 4.

Ambrust 30 éves korában választották Milánó püspökévé. (374. december 7-én szentelték) Püspöki működését azzal kezdte, szétosztotta vagyonát a szegények között. Róluk később sem feledkezett meg. Gyakran mondta: „Te nem a magadébol adsz a szegénynek, hanem abból, ami az övék.”

Ambrus legendás megválasztása jellemző az ariánus időkre. A templomban együtt van a papság és a nép, hogy megválasszák Milánó püspökét. Az ariánusok is, a katolikusok is maguk jelöltjeihez ragaszkodnak. Jelen van a városprefektusa, Ambrus is, hogy fönntartsa a rendet. Nincs szavazati joga, mert még nincs megkeresztelve. Katakumen, hittanuló. Talán ő is azért vár a keresztséggel, mert így kényelmesebb élni. Úgy különben mindenki becsüli, mert igazságszerető ember. Most is békítőleg szól a néphez. Egyszer csak megszólal egy gyermek: „Ambrus legyen a püspök!” -Mindenki egyetért, Ambrus lett a püspök. Előbb persze megkeresztelkedett.

Előző életében semmi nem történt, ami előkészületnek számíthatott volna erre a hivatásra. Az Úr úgy kereste és találta meg őt is, mint annak idején Sault Damaszkusz kapujánál.

Ambrus Trierben született, ahol atyja birodalmi tisztviselő volt. Édesanyja csodálatra méltó keresztény asszony volt, aki férje halála után három gyermekével Rómában telepedett meg, és Liberius pápa kezéből vette át a fátlyat, annak jeleként, hogy özvegyen egészen Istennek szenteli az életét. Ambrus irodalmi és jogi tanulmányokat folytatott, hogy a birodalom tisztviselői karában kapjon helyet. Előmenetele gyors és ragyogó volt, harmincévesen a birodalmi főváros Milánó prefektusa, azaz kormányzója lett. Erkölcsei érzéke és határozottsága következtében rendet is teremtett a városban. Püspökké választásával és szentelésével új szakasz kezdődött életében. Komolyan és nagy lelkiismeretességgel kezdte tanulni a püspöki teendőket. Teológiát tanult, elsősorban görög atyáktól. Vagyonát szétosztotta és napjait munkával, imádsággal

és tanulással töltötte ki.

Elsősorban nem teológus akart lenni, hanem hívei atyja és pásztora. Agoston egyszer azt mondta róla, hogy a szegénye se-rege vette körül. Igen nagy gondja volt az Evangélium hirdetése, s különösen szerette Lukács evangéliumát. Prédikációiban gyakran magyarázta a szentírást és szüntelenül bibliai személyekkel példálózott. Magyarázta a szentségeket és a liturgiát is, mert azt akarta, hogy a hit igazságainak erkölcsi és gyakorlati oldala is világosan álljon a hívek előtt. Prédikációi szónoki remeklések voltak. Irodalmi munkásságának legnagyobb része olvasásra szánt prédikációi. Olyan emberek is hallgatták, akik nem az igehirdetésre voltak kíváncsiak, eközben azonban észrevétlenül szívükbe lopódzott a hit.

A 382-es római zsinaton Ambrus elérte, hogy az arianizmust visszaszorították. Theodosius császárral szemben érvényre juttatta az egyházi bűnbánati fegyelmet, mivel a császár egy theszaloniki lázadást követő büntető akcióban 7000 embert gyilkoltatott meg. Szent Agoston az ő beszédei hatására megtért és 387-ben tőle vette föl a keresztség szentségét. Ambrus kitűnt harcos, bátor fellépésével az egyház szabadsága érdekében a tejhatalomra törekvő állammal szemben.

Ambrus nagyszombaton (397. április 4-én) hajnalban halt meg. Püspöki templomában ravatalozták fel és éjszaka a katekumeneket holtteste jelenlétében keresztelték meg. Sokan közülük – mondja a legenda – ragyogó csillagot láttak a ravatal fölött. Mások úgy látták, hogy a püspöki székből ül és megáldja a népet.

Milánó és Bologna patrónusa. Gyertyaöntők, méhészek, mézeskalácsosok és kőfaragók védőszentje. Halála napját (április 4.) Brózi-napnak hívják, e napon Itália iskoláiban egy iskolapüspököt neveznek ki a tanulók közül, és ünnepet rendeznek. Tartós szárazság idején vagy hetekig tartó esőzéskor jó időért Ambrus himnuszával, az „Obduxere polum nubila coeli” éneklésével könyörögnek.

Ünnepét a húsvét miatt nem áprilisban, hanem december 7-én, püspökké szentelése napján üljük. A római naptárban a XII. század óta szerepel.

Október 22.

Mezőberény - Gyomaendrőd
VSE: 3:1

(1:1) gól: Gellai, fegyelmetelen játékosok.

Tabella: 15. Gyomaendrőd
VSE 1, 4, 6, 8-18, 7.

Gyomaendrőd FC - Magyarbánhegyes: 3:2

A második féldő alapján jogos eredmény. Küzdelmes mérkőzésen szereztek meg a 3 pontot. Gólszerző: Toldi, és Hunya(2).

Tabella: Gyoma FC 9, 2, 0, 38-12, 29.

Október 29.

Gyomaendrőd VSE - Szeghalom: 2:2

Kemény küzdelmet vívott a 2

SPORT

csapat, igazságos eredmény.
Dévaványa - Gyomaendrőd
FC: 0:4
Biztos győzelem.

November 1.
Mezőkovácsháza - Gyomaendrőd VSE: 2:2
Jól játszottak, lelkesedés eredménye.

Gól: Lipták, 3th.
Tabella: 15. Gyomaendrőd
VSE 2,5,6,12-20, 11

Gyoma FC - Mezőhegyes: 0:2
Tabella: 1. Gyoma FC 10,2,1,

42-14, 32

November 5.

Gyomaendrőd VSE - F Erzsébet: 1:0

300 néző. Azonos képességű csapatok átlag színvonal. A 2-ik féldő az endródiéknak jobban sikerült. Gólszerző: Kővágó.

Tabella: 13. Gyomaendrőd
VSE 3,5,6,13-20, 14

Vészto - Gyoma FC: 2:0

Jó iramú mérkőzés a hazaiak nagyon akartak, megérdemelten nyertek.

Tabella: 2. Gyoma FC 10, 2, 2, 42-16 32.

November 12.

Gyoma FC - Battonya: 6:1
500 néző. Ranglistához méltó játék. Gólszerző: Szegedi (2), Hunya, Toldi, Werle, Osán.

Tabella: 1. Gyoma FC 11, 2, 2, 48-17, 35.

Tótkomlós - Gyomaendrőd: VSE: 1:2

Hazai fölény, vendég győzelem. Gól: Hornok és Timár. Jó: Timár, Démusz, Tóth, Hornok.

Tabella: 12. Gyomaendrőd
VSE 4,5, 6, 15-21 17.

Csapatunk sikeresen fiatalított. A hátralévő mérkőzéseken a 10. hely megszerzése is lehetséges!

HAJRÁ ENDRÖD!

Márton Gábor

folytatás a 229. oldalról

gunkban itt vannak velünk a Szt. Istvánok, a Szt. Imrék, de itt vannak velünk a Koppányok és Ajtonyok is!

Itt vannak velünk a szentek és a lázadók, de itt vannak velünk a hősök és az árulók! A búzával együtt a konkoly is!...

Jól látta ezt 1982-ben az amerikai emigráns költőnk Márai Sándor, aki 5 évvel volt idősebb, 100 évvel ezelőtt született József Attilánál. Ő 1900. április 11-én született, és ezt írta: „A kommunistától nehéz lesz megszabadulni, mert senki sem olyan veszedelmes, mint egy bukott eszme hasznélvezője, mert nem az eszmét védi, hanem a zsákmányt!”... Magyaroknak lenni és magyaroknak megmaradni sohasem volt könnyű feladat, ma sem az! Jól tudta ezt Szt. István és Szt. Imre is!

Voltak korok, amikor kiragadták kezünk-ből a saját sorsunk irányítását, de volt olyan is, amikor a jellemünk formálta történelmünket és nem a történelem a jellemünket! Ahogyan Szt. Imre EGYÉNISÉG volt, úgy nekünk is egyéniségnek kell lennünk: keresztény-magyar egyéniségnek.

És ha megnézzük szent királyunk intelmeit fiához Imréhez: azok még ma is stabilak, helytállóak mint törvények. Ezért maradhettek meg

ezer évig! És napjainkban? – A törvényeinket nem betartják és betartatják, hanem módosítják, nem stabilizálják!

A történelem formálja a jellemünket és saját törvényeink ragadják ki kezünk-ből a saját sorsunk irányítását!... Ez nagy baj!...

Iskoláinkban irodalom helyett, irodalompolitikát, történelem helyett történelem-politikát tanítanak: ez a szoc.-liberalis fertőzés a legveszélyesebb magyar jövőnk szempontjából, gyermekellenes és családelleses világgunkban.

Nekünk keresztény magyaroknak kell visszatérnünk a Szent István-i és Szent Imre-i útra, Jézus Krisztus evangéliumi útjára, az örök igazság és az örök élet útjára. Van vala-

ki, aki nem hagy egyedül minket ezen az úton, ma is bátorít és küld, és az Ő nyugodt-bátorító hangja hatol több, mint 20 évszázadon keresztül!... „Menjetek, és én veletek maradok”... Örökkön örökké! Amen!

„Egymásért” - a 'Kincs az Életed' Alapítvány javára szervezett jótékonysági koncert - 2005. november 12. délutánja

A sors nem mindenkivel egyformán kegyes, vannak akik hátránnyal indulnak, mégis tartalmasan, örömteljesen, szeretetben szeretnék élni az életet, és ebben a jobb eséllyel indulóknak segíteni kell őket. A másság elfogadása, az együttélés sokszor nem könnyű feladat, sem felnőtteknek, sem gyermekeknek. Van akinek ez természetes, van akinek ezt tanulnia kell. Tanítani, a célunk ez volt, ami nem is kevés. Visszanézve a koncerten készült kazettát, az ott önfelédten együttjátszó sérült és nem sérült gyermek és felnőtt azt bizonyítja, hogy sikerült. Jó lenne, ha ezeket az amatőr felvételeket talán osztályfőnökióra keretében megnézhetnék az osztályok, és akik nem voltak részesei ennek a délutánnak talán felténnék a kérdést - Miért nem? A jó példa többet ér minden meggyőző szónál.

Néhány sorban elmondom, hogyan is jött létre ez a szombat délutáni buli.

A sérült embereknek szükségük volt egy liftre, ami besegíti őket a kádba (milyen egyszerű is ez nekünk egészségeseknek). Ez egy hozzerható készülék, és minden család igénybe veheti.

A 'Kincs az Életed' Alapítvány önerőből ezt a gépet nem tudta megvenni. Hogyan tudnék pénzt szerezni, hogy ez ne okozzon gondot senkinek se. Jött az ötlet bulizzunk, jót tesz ez mindenkinek, hisz ki nem szeret játszani, énekelni, táncolni, együtt lenni egy közösségben, aminek célja segíteni. Már csak hely kellett hozzá, a Sportcsarnok üzemeltetője, Béli János segített. Bár 12 -én délután voltak rendezvények, de átcsoportosítással 13 órától - 16 óráig szabadabbá tette a termet, ezzel járulva hozzá a koncerthez. A 100 Folk Celsius jászótt felpénzen, melyet az Ultrahang Egyesület fizetett az esti „Márton napi libaságok” vacsoráján eladott tombolajegyek árából. A másik felét a Magyar Fejlesztési Bank szponzorálta. Az üdítő, a cukorka adományi pénzből, a nápolyi szeletet a Karamell adta, a sok sütit a Siker Kft. és Páver pékjei sütötték. Ajándék is adódott bőven, minden megkeresett kisvállalkozó, a Kner Nyomda, az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, Németh Kft., a Polgármester Úr szívesen adakozott. Közel 200 tombola gyűlt össze. A gyerekeket csuklós busszal Rácz József hozta és vitte alkalmazkodva a módosított időhöz is. A csomagokat Édesanyám

és Csikos Piroska csomagolta több estén át, sok - sok szeretettel. A rendezvényen vendégeink is voltak Békésről, az ottani „Együtt Könnyebb” Alapítvány néhány tagja (tolókoscial) látogatott meg bennünket. Akikről ez a délután szölt valamennyien kis ajándékcsofaggal távoztak, melynek tartalmát „Piroska Bolt” Békés adományozta. Remélem a gyerekek nemcsak a kis ajándéknak, hanem a szép délutánnak is örülve távoztak a program befejezte előtt, mivel a Zöld Kukraszda látta őket vendégül a város disco klubjában. Nekünk egészségeseeknek ez nem olyan nagy dolog, de ők először látták a számukra oly más világot.

Hogy némi öröm is került az örömbe, hát ez természetes. Én orvos vagyok, sajnos gyermekem sincs, így a lebonyolítás néhol kicsit döcögött. A gyerekek korábban érkeztek (Lehet, hogy rosszul egyeztettem a pedagógusokkal!?) Közel 700 gyereket elhelyezni sem lehet pár perc alatt, úgy hogy mindenki jól lásson és jól is érezze magát. A színpad fölállítása, a hangszerek hangolása is a tervezetnél több időt vett igénybe. A gyermekeket a várakozásért üdítővel próbáltuk kárpótolni. 2 óra körül elkezdődött a program. A 'Kincs az Életed' Alapítvány által támogatott, segítségre szoruló gyerekek rövid, de annál kedvesebb, megható versekkel, énekekkel próbáltak közel jutni egészséges társaikhoz. 14 óra után röviddel kezdődött a 100 Folk Celsius koncertje. A tornateremben önfelédten együtt éneklő, táncoló, szaladgáló gyerekek, felnőttek bizonyították, hogy mégsem volt mindez hiába. Barátkozhattak más - más iskola tanulóival is. Végül eljött a tombolahúzás ideje. A mikrofonhiányt Cibere a bohóc és gépkocsivezetője igen jól megoldotta. Kis Trabantját a hátsó kijáráthoz vitte és már kezdődhetett is a húzás.

Köszönetet kell, hogy mondjak Nekik a sok szeretetért és türelemért, ahogyan a gyermekekkel együtt örültek, játszottak. Köszönetet kell, mondjak a pedagógusoknak szervezőmunkájukért, és hogy szabadidejüknek egy részét velünk töltötték. Végül köszönetet mondok mindazoknak, akiket véletlenül a felsorolásból kihagytam.

Néhány megjegyzés:

Rosszul esett, hogy a gyerekek dobálóztak a süteménnyel, (a világ egy része éhezik!) rosszul

esett, hogy a kitakarított teremben (16 órától a dévaványai focisták bérelték a termet) a tombolahúzás végén szétdobálták az összetépett jegyeket.

Végül - jól esett a köszönet a szervezésért. A születésnap ünnepelés spontán kezdeményezés volt, melyet nem hallottam, mert a vendégeink csomagjait hoztam át Endrődről. (Otthon felejtettem, amire oly nagyon készültünk.)

Bevétel: 730 gyermek és 300 felnőtt jegy ára 103000,- Ft, mellyel remélem közösen segíteni tudtunk.

A közelgő ünnepek alkalmából sok szeretettel kívánok mindenkinek kellemes karácsonyt, és kívánom, hogy a jövő évi rendezvényünk többek segítségével jobb legyen, teremtve ezzel hagyományt, hogy Endrőd és Gyoma segítségre szoruló és egészséges gyermekei, felnőttei legalább egyszer egy évben együtt töltsenek egy kellemes, tartalmas délutánt.

Az Ultrahang Egyesület nevében köszönetet mondok mindazoknak, akik segítettek az ultrahang készülék megvásárlásában. Segítettek azokon, akiknek vizsgálatához ez a korszerű gép nélkülözhetetlen.

Betegségmentes újesztendőt kívánok szeretettel:

Dr. Farkasinszky Erzsébet
urologus főorvos

Kincs az Életed Alapítvány kurátorai ezúton is köszönetet mondanak Farkasinszky főorvosasszonynak, mert áldozatos munkája eredménye nemcsak anyagilag segített, hanem ami legalább ilyen fontos, sok-sok örömet, felejtethetetlen élményt nyújtott egészséges és segítségre szoruló gyermekeknek egyaránt. Őszintén reméljük, hogy hagyományt teremtett, lefektetett egy jó indulattal kikövezett utat, amin feltétlenül járunk kell, mindannyiunknak, hiszen

JÓT TENNI JÓ!

Az Alapítvány kurátorai és a segítségre szoruló gyermekek és hozzátartozói

Kegyelemteljes, Áldott Ünnepeket kívánunk, a főorvosasszonynak, és mindazoknak, akik segítettek e nemes kezdeményezés megvalósításában. Köszönjük, és Isten áldását kívánjuk további életére és munkájára.

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szandra István

Kakas Bácsi nótái

Érdekes csoportot alkot a folklórkutatások palettáján a népi énekmondók, nótafák és megtörtént eseményeket megéneklő félnépi versírók köre. A XIX. század folklórkutatása felismerte a hivatalos irodalomból alászállt népies versek jelenlétét a hagyományos népköltési anyagban. A nyugati eredetű ponyvairodalom is megpezdítette az úgynevezett új stílusú népdalok, balladák és más népi műfajok körét. Ahogy az írásbeliség a XIX-XX. század fordulóján általánossá válik, úgy tűnnek fel a félnépi szerzők. Amíg „századok óta megfigyelhető azonban a névtelen közösségből valamelyest kiemelkedő népi alkotók széles skálájának kialakulása. E közösségek közül tudatosságuk szempontjából kiváló személyek bizonyos mértékig már specialisták, de még nem hivatásos művészek.” Mert a kezdeményező előénekes vagy táncos, siratóasszony vagy az átlagosnál biztosabb tudású egyén még nem alkotó, hanem csak előadó. „A nótafa, meseifa már specialista: bőséges repertoárral rendelkezik, és ezt szívesen be is mutatja. A nótafa a hagyományos közösségek keretein belül bontakozó típusa, akit társainál nagyobb daltudás és biztosabb egyéni előadásmód jellemez.” A XX. század elején feltűnik az úgynevezett híversíró, aki környezetete jelesebb eseményeit foglalja egyszerű népieskedő rigmusokba. A híversek hasonlatosak voltak a kisbíró által kidoboltatott, fennhangon közlétt hírekhez. „A népi alkotó legfejlettebb típusa a népi költő: egyszerű származású verselgető, aki kis közösségnek írja közérthető, rendszerint alkalmi verseit.” Az ilyen egyszerű verselő lakóhelyéhez kötődve szerzi műveit, és híre sem terjed tovább általában a szomszédos faluknál. „Az egyéniség kutatásában Kálmány Lajos és mások kezdeményezése után 1930-as évektől Ortutay Gyula fogalmazta meg elveit.” A Békés megyei kutatások Bartók Béla és Kodály Zoltán nevéhez köthetők. Bartók 1926-ban népdalokat gyűjtött Endrődön. „Bizonyára kiválóan jó énekes volt az, akinek a nevét is megőrizte. (Farkasinszky Maca 19 éves, Endrőd, 1926; Tímár Marcsa 19 éves, Endrőd, 1926; Valuska Hermina 18 éves, Endrőd, 1926)” Beck Zoltán a Békés megyei népszokások gyűjtésekor felvett balladákat és Háromkirályjárást. De még ő sem vizsgálja az előadó szerepét a mű megalkotásában és ezt értem a balladákra. Hiszen az új stílusú balladák, melyek megtörtént eseményeken alapulnak; és bizonyos esetekben ez nyomon követhető, feltételezi egy félnépi szerző, híversíró jelenlétét és működését a településen.

Az általam vizsgált „Kakas Bácsi” is ebbe az alkotói körbe sorolható félnépi híversíró, történész, népi költő. Életműve egy koszos, kis iskolai füzet lapjain, illetve faluja, Hunya időseinek emlékeztetőiben maradt fenn. Repertoárját több mint harminc nóta képezi. Téma szerint rend-

szerezve – köszöntők, irredenta dalok, egyebek – kerültek lejegyzésre. A dalok szövege mellé lejegyezték, hogy mely közismert nóta dallamára kell énekelni. Legtöbb dalszöveg után évszám olvasható, mely valószínűleg a szerzés évét jelenti. Eszerint a dalok 1922-1949 születtek.

A falu időseinek visszaemlékezései szerint Kakas bácsi idős, hajlott hátú, szegényes ruházatú öregember volt. Egy kicsit sántított, és egyik szemére megvakult. Egyesek szerint egyáltalán nem látott, hiszen a felesége vezette. Hosszú pantallóban, kopottas ugyancsak hosszú kabátban járt, „smici” sapkával a fején. A kezében vagy a hóna alá csapva hordta tokban a hegedűjét. A Szabó kocsmába járt muzsikálni, ritkán a Hangyaszövetkezetben lévő kocsmába.

Arra nem emlékeznek, hogy valamilyen paraszti munkát végzett volna, a felesége is mosni járt a gazdákhöz. Arra a kérdésemre, hogy mikor került Hunyára Kakas Bácsi, senki sem tudott felvilágosítást adni. A választ az endrődi Szent Imre Plébánia születési anyakönyve adta meg.

„1860. április 14-én született Kakas Joachim, Kakas Ferenc és Mikó Erzsébet endrődi lakosok gyermekeként Endrődön. Másnap 15-én megkeresztelték az endrődi templomban; a keresztszülők Kurilla István és Varjú Anna voltak. Majd 1883. november 25-én Kakas Joachim, aki akkor szabadságos katona volt, házasságot kötött Turcsányi Franciskával. Valamilyen okból 1902-ben névváltoztatást kért és meg is kapott, mely szerint a „Kakas” nevet „Kovácsra” változtatta. Majd özvegyesre jutott és 1928-ban feleségül veszi Shenk Mária, a morvaországi Shenk Mihály üvegcsiszoló lányát. Ekkor már mind a ketten kondorostanyai (ma Hunya) lakosok. A házassági anyakönyv szerint Kovács Joachim, mint zenész van nyilvántartva. Hunyán (egykor Kondorostanya, majd Endrődszentlászló) a templom mögötti lapos területen néhány szegényes szoba-konyhás ház épült. Itt laktak a falu szegény sorsú lakosai. Koldus Etel néni, aki a templomajtóban kéregetett a mise után, illetve Kakas bácsiék is. A porták nem az egyházhöz tartoztak. „Volt ott olyan három-négy ház”. Ma már csak a házhelyek vannak, és szántónak használják a területet.

Különbéle nótákat szerkesztett közismert dallamokra, megénekelte a falu jeles és kevésbé jeles eseményeit. Kigúnyolta, kifigurázta a kapzsi vagy porultjárt embe-eket. Agyafúrt észjárású, tájékozott emberként emlékeznek róla.

A legismertebb nótája a „Két csattanós pofonért, az új iskoláért”, valamint a „Népszómlálás”

A megkérdőzettek mindegyike ismerte a Két pofonért.. kezdetű nótát, sőt idézni, énekelni tudták. A nóta megírásának valószínű történetét kisebb változásokkal mindannyian azonosan mesélték el.

„Nagy volt a terület, sok gyerek volt, de csak itt volt iskola, meg a Község-soron, de ott is már olyan szorosan voltak a gyerekek, hogy ötven ültek egy padba, volt, aki pedig az ablakban állva írt, meg olvasott.”

„Akkor az iskoláért adtak össze egy kis földet. Dávid Pista bácsi olyan ittas ember volt. Zúgolódott, nem akart adni semmit. No akkor a pap írt egy levelet, behívta ezt a Dávid Pista bácsit, hogy itt egy levél vigye be Endrődre a Nagyságos Urhoz, mert akkor így hívták a papot, Csernus Mihályt. Mikor Csernus elolvasta a levelet adott két nagy pofont Dávid Pista bácsinak, amiért nem akart dolgozni.

Ezt a „jeles” eseményt énekelte meg Kakas bácsi, a Két csattanós pofonért, az új iskoláért című nótájában.

„Két csattanós pofonért

Épül már a harmadik iskola
Hunya földre az Ördög-oldalra
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

De addig mi hozzá nem foghatunk
Míg valakit föl nem pofoztatunk
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Megkérjük a püspöki szent széket
Állítson nekünk pofozógépet
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Dávid István a múltkor megjárta
Bement Endrődön a parókiára
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Dávid István mi van a zsebedbe
Tisztelendő Úr lezart levele
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Levelet vitt a papnak az árva
De nem tudta mi van bele zárva
Két csattanós pofonért az új iskoláért

A pap a levelet elolvasta
A két pofont rögtön oda nyomta
Két csattanós pofonért az új iskoláért

István, hogy a két pofont megkapta
Kalapját, botját odabenn hagyta
Két csattanós pofonért az új iskoláért

A neje hozta ki a kalapot
Ő meg messziről szidta a papot
Két csattanós pofonért az új iskoláért

István, ha benőtt a fejed lágya
Ne vígy levelet a parókiára
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Üdvözljük a püspöki széket
Állított nekünk pofozógépet
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Felépülhet már a nagy iskola
Az Ördög-oldal fel van pofozva
Két csattanós pofonért az új iskoláért”

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Részletek a Gyomai Református Egyház 18-19 századi néprajzi, helytörténeti értékű adataiból - IV. rész

A 19 század első éveiben az egyházi adminisztráció is megszorodott különböző iratmellékletekkel, hiszen ezt előírta a központi (püspöki hivatal) irányítás. Ezeknek a kis cetliknek, kutyafüleknek, kutyanyelveknek (rendkívül érzékeny és bőséges az elnevezések sora), sok értékes adata van nyelvi, néprajzi, helytörténeti szempontból, nemkülönben gazdasági értékelést is lehetővé tesznek. Ekkor még sűrűn előfordul latin meghatározás szerinti kezdősora minden egyes nyugtának, elismervénynek (mert végül is e kis fecnik, mellékletként csatolva az elszámolásokhoz e szerepkört töltötték be) azaz Quietantia=nyugtatóvány, később már egyre többször írják magyarul; „Nyuktató Levél”-nek.

A következőkben lássunk erre nézvést néhány példát

Anno 1807. Octobris 25.-Kender Földekben termett élet mérés végett ki küldtetvénn e' szerént találtatott ugyanint; Pozsonyi mérő Búza 316, Árpa 170 ezennel el esmérjük Kun Mihály eskütt, Fekete István eskütt. mk.

Anno 1807. Octbr.27. Ekklesia Curátora Szántai Péter Uram ekkla Árpáját adott el Körözs-Ladányi Serfőzőknek 520 Pozsonyi Mérőt á.3 frt. mellért fizetődött 1560 frt. Bizonyittuk Debrétenyi András Bíró, mk., Bátsi Mihály mk. Csery János mk.

Anno 1807. Octr. 29.-Curátor Szántai Péter Uram Rojti (Rojt Bihar vármegye)

Oláhoknako adott el Ekklesia Árpáját á. 2 frt.11 krajcz. Pozsonyi mérőt 127 és fél. Jött érte 283 frt. 30 krajcz. Bizonyitom Bátsi Mihály mk. , Kun Mihály mk.

Anno 1808. Április 3. Curátor Szántai Péter Uram Telegdi (Mezőtelegdi Bihár vármegye) Lakosu Retezsár péternek (fa és mész nagykereskedő,

a templom építéshez nagy beszállító) adott 11 és fél Pozsonyi Mérőt az Ekklesia Árpájából á. 2 frt.jával, jött érte 23 frt. Bizonyitom Kolláth Mihály Prédikátor mk.

Anno 1809. Junii.26.-Egynéhány Kosok az Ekklesia számára vétetvén s azután eladódván jött haszon belőlök 132 frt., de minthogy az 1.000 frt.-ból álló Summa mellyen ezek a Kosok vétetődtek a Berányi Reformata Szent Ekkleziától költsön kéretett, mellért Interessbe (=kamatba) darab időre fizetődött a kitett nyereségből 37 frt. és 30 krajcz. Tsupa haszonul maradt 94 frt. 30 krajcz. bizonyitom Kolláth Mihály Prédikátor mk.

Anno 1813. August. 31. A'Templom fel-Szentelésekor le vágott 3 Darab Ekklesia Marháinak bőrei eladódtak egy Szarvasi Varágnak, jött érte 24 frt.

Az Ekklesia Buzája Anno 1820. februáris 9 től fogva adódott ekképpen; Asztalos balognak dologba 2 Köből Búza, Tiszteletes prédikátornak 33 Köből Búza, tiszteletes Káplánnak 10 Köből Búza, Rectornak 17 Köből és 2 Véka Búza, Cantornak 28 Köből Búza, Leányok tanítójának 10 Köből Búza, Nagyobb fiúk Praeceptorának 13 Köből és 22 és fél Véka Búza, Kisebb fiúk Praeceptorának ugyanannyi, Harangozónak 10 Köből Búza, Vízfordó Buzája Pótlása 1 Köből és 3 Véka Búza, Káplányi Oskolai meszelőknek 3 Véka Búza, Pikó disznóólját tsinálónak 2 Köből Búza, Novák Jánosnak, Velkenyi Jánosnak Fiú Oskola reperálóknak 1 Köből és 2 Véka Búza, veremörzőknek 1 Véka Búza, B. Szabó Mihálynak Cántor óla tsinálásáért 2 Véka Búza, Tisza-Dadai óra Tsinálónak 1 Köből Búza, Cántornál Kementze tsinálónak 2 Véka Búza, 27 Köből Mészért 28 Köből Búza, Vízfordónak 1 Köből Búza, Utas Tótoknak poros Árpa el adódott

6 Köből; 12 frt.-ért, Pap lakodalmakor abraknak el adódott Árpáért jött, vagyis ki adódott 1 Köből 2 Véka Árpa, Verem Csösznek adódott 1 Véka Árpa, Ujj István Gilányi -féle iskola bontójának 1 Véka Árpa, K. Mónár ajtó tsinálónak 1 Köből Árpa, Két praceptor Buzája mosatásakor deperdita (=vesztés) 2 Véka Búza, Orbán András Cántos Háza végét s ólát tapasztotta 3 Köből Búza, Harangozó Kováts Istvánnak tapasztásért 1 Köből Búza.

Anno 1823.Ápr. 1.-B.Kiss János testált (hagyott) egy esztendő üszöt az Ekkleziára, azmely meg van a Helység Marhái között.-Dantza háti Gazdaság egy Komor (herélt bika vagy csödör) árából adott 15 frt. 20 krajcz., A Juhokból 38 Birka Örü Gyapjáért jött 47 frt. 36 krajcz. (ekkor már megkülönböztették, hogy a racka juh neve; „magyar juh”, külföldi fajta, nyilván merinó; „birka”, az „örü” pedig a herélt-ivartalanított kost jelentette). 14 darab himlős kosok bőrét el adtam 7 frt. 49 krajcz. (nyilván himlő betegségben elhullottak). Egy fijas Tehenet el adtam 38 frt., a Tehén be hajtása Turi Vásárba került 39 krajcz..

Anno 1827.Ápr.29. Kos Pásztor Áldomása (meg) fogadásakor 10 krajcz., Máj.2.-án Kos Pászornak 1 frt., Kosok öszveszedésekor 15 krajcz., Bijoggozásakor 20 kr., Úsztatáskor (nyírás előtt) 15 krajcz., Nyírőkor 8 font Husír 1 és 1 itte pályinkáir 1 frt.46 kr., Nyírőknek Két kenyér 48 kr., nékik fizetés minden darab utána 1 kr. Öszvesen 7 frt. 42 kr., Jun.14. Kosoknak Kikküre (bűdös sántaság ellen rézgálic) 15 kr., Kos pászornak Két font szalonna 30 kr., Sáfri Mihálynak az Ekkleziára ki maradt Kossait Kőrösre hajtotta köcssig a réven 1 frt.4kr.

Cs.Szabó István

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Karácsonyi köszöntő

„Ezer kínzó kérdés...
S mit felelsz te rájuk
Most, amikor újra
A Karácsonyt várjuk?”

„Szeretet a törzse,
Hitből van az ága,
A levele remény
A díszje a hála”

Ürögdi Ferenc református lelkipásztor soraival kívánok Önöknek

Békés, Boldog, Karácsonyt.

Domokos László
Gyomaendrőd országgyűlési képviselője

Közhasznúsági jelentés

A Templárius Alapítvány 2004. évi tevékenységéről

A Templárius Alapítványt 67/1997. sz. alatt jegyezte be a Cégbíróóság, az 1997. évi CL. VI. tv. értelmében közhasznú társadalmi szervezet. Alapszabálya értelmében a főbb tevékenységei:

- belföldi és külföldi magyar kulturális kapcsolatok ápolása a rászorulóknak megsegítése;
- a fiatalok támogatása;
- táborok szervezése a határon túli magyar fiatalok részére.

A. Befektetett eszközök	
A. II. Tárgyi eszközök	16. 761 E Ft
A. IV. Pénzeszközök	153
B. Forgóeszközök	
C. Aktív időbeli elhatárolások	
Eszközök összesen:	16. 914
D. Saját tőke	
D. I. Induló tőke	16. 914
D. II. Tőkeváltozás	50
III. Értékelési tartalék	
E. Céltartalék	
F. Kötelezettségek	
G. Passzív időbeli elhatárolások	
Források összesen:	16. 914

A. Összes közhasznú tevékenység bevétele	
1. Közhasznú célra, működésre kapott támogatás	1.015
- államháztartás más alrendszeréből	600
- más adományozótól	415
B. Vállalkozási tevékenység bevétele	
C. Összes bevétel	1. 015
D. Közhasznú tevékenység költségei	
- anyagjellegű ráfordítások	605
- egyéb költségek	410
E. Vállalkozási tevékenység költségei	
F. Összes tevékenység költségei	1. 015

A kapott támogatások a cél szerinti feladatok ellátására kerültek felhasználásra. Cserkész-tábor szervezése, határon túli magyar fiatalok találkozájára, valamint a hagyományosan megrendezésre kerülő, karácsony előtti jótékonyági ünnepsége, a „Segítsünk a rászoruló gyermekeknek!” címmel.

A mérleg és eredmény beszámolót a kuratórium egyhangúan elfogadta.
Ungvályi János
Kuratórium elnöke

Gyomaendrőd, 2004. május 15.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁSOK

Özv. Gyebnár Jánosné és családja, őszinte szívvel, meghatóan mondanak köszönetet mindazoknak, akik Gyebnár János posztumusz városi kítüntetését javasolták, és elfogadták.

Főtisztelendő László Atya!

Mivel országunkban imaév van, mi is csatlakozunk e kegyelemesdő mozgalomhoz, melynek célja, hogy minden pap mögött legyen imádkozó, szenvedéseinket felajánló csoport.

Úgy értelmeztük, hogy naponta kérjük Jézus Krisztust, a legfőbb Főpapot, áarassa el kegyelmével Önt a lelkekért végzett nehéz munkájában.

Boldogságos Szűz Anyánk, aki a papok Királynéja, legyen közbenjárónk.

Az imaév 2005. október 8-tól 2006. október 8-ig tart.

Szulik József: A segítő Szűzanya

Járok-kelek e világon,
E sötét völgy fenekén..
Zordon szirttek bús pályámon
kint megannyi szörnyű rém!
Éj gyanánt hull rám az árnyék,
Eltevednék idelenn,
Szűz Anyám! ha napsugárként
Nem ragyognál énnekem.

Az imacsoporthoz csatlakoztak: 15 aláírás

Ezt a levelet kaptam a hunyai híveimtől, és ilyen levelet kapott még Mons. Szurovecz Vince pp. káplán, esperes, békésszentandrás plébános úr. Köszönjük a Kedves Híveknek!

Iványi László
plébános

Rendhagyó történelmi óra

A gyomaendrői kereszténydemokraták vendége volt Dr. Magyary Szabolcs Kanadában élő „öregcserkész”, aki a Hunyadi Öregcserkész Munkacsoport vezetője Kanadában.

Kicsi a világ, mert azonnal kiderült, hogy személyesen ismeri a szintén Kanadában élő endrői származású jezsuita szerzetest, Dr. Ugryn Béla páter, (aki újságunk olvasója!).

A jelenlévők szinte lélegzetvisszafojtva hallgatták a rendhagyó történelmi órát. Hogy miért? Mert megható és irigylésre méltó volt az a haza iránti hűség és szeretet, a trianoni békediktátum igazságtalansága miatt fájdalom, amely az előadóból áradt.

A fiatalabb korosztály elgondolkozhatott néhány eseten, amit nem az itt hallottak szerint tanítottak az elmúlt 40- 50 évben, vagy egyáltalán nem is tanítottak!...

Az előadás nagyleptékben Rákóczi idejétől Trianonig, majd az 1920-as éveket követő időkről, és vonatkozó történelmi, irodalmi művekről szólt.

Megtudhattuk még, a Hunyadi Öregcserkész Munkacsoport célját, munkásságába is nyertünk betekintést: Céljuk a magyarság külföldi hírnevének javítása, ellenfeleink propagandájának ellensúlyozása, a külföldi kormányok felvilágosítása. A magyar lobby csoportok munkáját is hathatósan kívánják előkészíteni, és angol nyelvű szakirodalommal támogatni. Távlatban céljuk a Duna-medence népeinek megbékélésének feltételeit feltárni, és lehetővé tenni.

Tevékenységük: magyar történelmi tárgyú könyvek fordítása, iratása, nyomtatása, vásárlása és azok ingyenes terjesztése. 2005. augusztusig több mint 65 ezer kötetet és CD-t ajándékoztak főként amerikai egyetemi, államvezetési, kutatóintézeti és média könyvtáraknak, történészeknek és diplomáciai képviselőknek, amerikai szenátoroknak, washingtoni és budapesti külföldi követségeknek, külföldi tudósítók-nak. Mostanában terjesztették ki működési területüket Európára, Magyarországra.

Honlapjukon: <http://www.hungarianhistory.com> 190 teljes terjedelemben olvasható és letölthető angol nyelvű könyv és 26 esszé jelent meg. A honlap látogatottsága ez év márciusáig 241 ezer alkalom volt.

Holló című 12 oldalas körlevelük félévente jelenik meg. Az októberi számból megtudható, hogy a megvalósítás stádiumában van egy régóta tervezett könyv: „Magyarország szerepe a Szovjetunió szétrombolásában”, a munkacsoport ezzel járul hozzá az 56-os forradalom ötvenedik évfordulójának méltó ünnepléséhez. Karácsonyra megjelenik a Csángó könyv is. És készül a magyarok ellen elkövetett atrocitások könyve.

Évről évre terjed mozgalmuk: „A magyar szolidaritás tüze”, ami a világ magyarságának szolidaritás vállalása. Augusztus 20-án a csendes-óceáni nemzetközi dátumvonalról nyugatra, Új-Zélandban és Ausztráliában lobbannak lángra a gyertyák, mécsesek, tábor tüzek, áthaladva Ázsián, Európán, Amerikákon, a Hawaii Szigetek fővárosában, Honolulu-ban huny ki a tűz, hogy jövőre újból lángra lobbanjon, hirdetve az egész világon szétszórt magyarság megbonthatatlan összetartozását. Ehhez a megemlékezéshez csatlakoztak a Kárpát-medencei magyar cserkészcsapatok, egyházak, egyesületek hivatalos évi programjukba iktatták ezt a megemlékezést...

A Hunyadi Öregcserkész Munkacsoport a munkásságukhoz szükséges pénzügyi forrást főként az amerikai és kanadai magyarok adományaiból fedezik.

Császárné Gyuricza Éva

OPEN

CORVINUS LIBRARY
HUNGARIAN HISTORY

VIRTUAL LIBRARY: [HTTP://hungarianhistory.com](http://hungarianhistory.com)

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A romák integrálását szorgalmazta Soros György Bukarestben

[2005-11-19]

A kelet-európai romák integrálását szorgalmazta csütörtökön Soros György, az alapítványairól ismert magyar származású amerikai milliárdos és emberbarát, mert véleménye szerint ez akadályozhatja meg a legutóbbi franciaországi külvárosi lázadásokhoz hasonló zavargások kitörését. Soros György, aki a Roma Integráció Évtizede Nemzetközi Koordinációs Bizottság kétnapos ülésén vesz részt Bukarestben, úgy vélekedett: a lázadás elkerülhető, ha a kormányok tesznek azért, hogy véget vessenek a nyolcmillió európai roma hátrányos megkülönböztetésének és társadalmi elkülönítésének. „Mély bizalmatlanság tapasztalható a romák és a többségi lakosság között” – mondta Soros György a bukaresti tanácskozás szünetében. „A sztereotípiák mindaddig megmaradnak, amíg van egy alsó népréteg” – hangsúlyozta. „A franciaországi társadalmat kettészakította a szegregáció, a szegénység és a gyűlölködés. Az Egyesült Államokban a Katrina (hurrikán) leplezte le az egész világ előtt az amerikai társadalom rettenetes megosztottságát” – fűzte hozzá. Soros György szerint a probléma Szlovákiában a leg súlyosabb, részben azért, mert az ottani kormány kevésbé aktív a romák társadalmi integrációja terén. MTI

Délvidék: nem lesz négypartí magy ar találkozó

Nem lesz vajdasági magyar pártvezetői csúcstalálkozó, mivel a legnagyobb délvidéki magyar párt, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) szerdán közölte, hogy a közelmúlt tapasztalatainak fényében ennek nem sok értelmét látja. 2005.11.16. Duna TV

A négypartí csúcstalálkozóra Ágoston András, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt (VMDP) elnöke tett javaslatot a VMSZ-nek, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének (VMDK) és a délvidéki Magyar Polgári Szövetségnek (MPSZ). Lényegében azt javasolta, hogy a koszovói státustárgyalások kezdete miatt közös vajdasági magyar autonómiamodellel álljanak elő, és keressék fel vele Martti Ahtisaarit, az ENSZ, illetve Stefan Lehnét, az EU koszovói megbízottját. A VMDP kezdeményezéséhez csatlakozott az ugyancsak csekély támogatottságú VMDK is, de a meghatározó befolyással bíró VMSZ elzárkózott a tárgyalástól. Kasza József pártelnök emlékeztetett szerdán közzétett válaszelevelében, hogy a pártja már többször tett javaslatot a közös politikai fellépésre, de az erőfeszítések nem jártak sikerrel, ugyanis a többi magyarpolitikai szervezet a megegyezési szándék legkisebb jelét sem mutatta. Kasza emlékeztetett arra, hogy a VMDP még az érdemi párbeszéd alapjául szolgáló viselkedési kódexjavaslatról sem volt hajlandó tárgyalni. A VMSZ elnöke szerint nem áll módjában elfogadni a javaslatot, amíg a VMDP elnöke és párttársai „nem hajlandóak a kölcsönösség elve alapján lemondani a becsmérlésen, sértegetésen, lejáratáson és rágalmon alapuló politizálásukról” a VMSZ-irányában. „...a látszattevékenység, aknamunka és közleménygyártás helyett mi továbbra is a hiteles és következetes érdekvédelem és

a gyakorlati jogérvényesítés útján kívánunk haladni” – szögezi le Kasza József, aki e mondatával gyaníthatóan elsősorban a VMDP-re utalt. Hasonló találkozót Ágoston András az idén márciusban is kezdeményezett, de a megbeszélés tíz perc után úgy ért véget, hogy voltaképpen el sem kezdődött. Kasza kérte akkor Ágoston-tól, hogy a tárgyalások előtt ejtsenek szót az említett viselkedési kódexről, de a VMDP elnöke állítólag nem volt hajlandó tárgyalni róla.

MTI

Vajdasági Magyar Demokrata Párt
Temerin Kasza József
Elnök Vajdasági Magyar Szövetség Szabadka
Tisztelt Elnök Úr!

Sajnálattal veszem tudomásul, hogy Ön ebben a pillanatban nem hajlandó arra, hogy szembe nézzen a valósággal. Az önök, a VMSZ nemzeti tanácsa, amely felett Kostunica kormányfő gyakorol politikai felügyeletet, nem alkalmas a vajdasági magyarság alapérdekeinek feltárására, kifejezésére és képviselésére. S ezt Ön is tudja. Megértem, de nem tudom elfogadni, hogy Ön a vajdasági magyarság érdekeit most is alárendeli a szerb nemzeti érdekeknek. Most konkrétan a Kostunica elnökkel létrejött „fegyverszüneti megállapodásnak”. Amit Ön tesz, az ellentétes a vajdasági magyarság érdekeivel. Az csak a szerb hatalom érdekeinek felel meg. A felelősség az öné. A VMDP-ben úgy gondoljuk, hogy nem holnap, vagy sohanapján kell összefogni, hanem most rögtön. Még nem késő! Várjuk Önt, vagy képviselőjét a óbecssei összejövetelen.

Temerin, 2005. november 16.

Ágoston András, elnök

A délvidéki Magyar Polgári Szövetség véleménye

Itt az ideje, hogy a sok beszéd mellé, odategyük az egymásnak vetett vállunkat. Néha tenni is kell! Vállalni a személyes, a párt és közösségi kockázatot. A Szerbiához csatolt magyarság még soha nem volt ilyen hosszantartóan, szinte

mindennapos veszélyben, mint ma. Fiataljainkat verik, üldözik, erőszakolják,

kegyetlen módon és igazságtalanul ítélkeznek felettük. A szülők rettegnak, ha este

elmege a gyermekük a diszkóba, a vendéglőbe. A munkahelyekről, a privatizációból, a

javak elosztásából kiszorulunk. Ki kell mondani a való igazságot: üldöznek

bennünket. Mind emellett, sokkal súlyosabban érint bennünket, ha a választók

bizalmából, vagy a saját szervezeteiken belül tisztségeket nyert emberek nem

hajlandóak, még az együttműködés látszatát sem kelteni.

Ilyen körülmények között nem mondhatja magáról, hogy a nemzet érdekében

tevékenykedik, aki visszautasítja az összefogásra tett javaslatot. Félre kell tenni

minden egyéni és pártérdeket, mert csak a nemzetre szabad összpontosítani.

A Magyar Polgári Szövetség reméli, hogy mindössze kósza hír, egyszerű félreértés az,

hogy a szabadkai tüntetéshez hasonlóan a VMSZ újból visszautasítja a kinyújtott

kezét. Sincerben 18-án együtt kell lennünk Óbecsén, és ebben senkinek sincsen joga

gyengíteni az elhatározás súlyát, mert nem kevesebbről lesz szó, mint az életünkről,

a gyerekeink jövőjéről, azaz a nemzeti autonómiáról.

2005.11.16.

Rácza Szabó László

Délvidéki Magyar Polgári Szövetség
elnök

Evangélikus Oldal

Adventi mozaik

Jézus krisztus mondja: "Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem." Jel 3,20

Vártalak – de másként jöttél

Uram, szóltál hozzám, majd újra vártalak. Először boldog türelemmel: Tervezgettem: hogyan is várjam a nagy találkozást. Aztán a sok várakozásban – és álmodozásban – talán kissé megfélekedtem rólad... De eszembe jutottál! Meg akartam köszönni neked az álmokat! Kerestelek a templompadban, a mindennapi tennivalókban... Kerestelek Bibliám fölé hajolva... Talán meghallottad háladásmomat.

Jött bukás, csalódás is. De már-már kezdtem újra álmodni álmaimat, mikor egy magányos gyertya fényében egészen közel jöttél hozzám... Nem akkor, nem úgy, ahogyan vártalak... De megláttam arcodat az adventi gyertyalobogásban, a hóesésben, a hajnali napfényben, a kisgyermek mosolyában... Most így álmodom újra az álmokat. Maradj mellettem, s ha kell, állj szóba velem megint – baráti beszélgetésben, ölelésben, a templompadban, az adventi gyertyafényben.

Én így tervezem életemet, a nagy várakozást. De köszönöm, Uram, hogy a te terved néha más. Köszönöm, hogy te nem vagy az álmaim rabja, és onnan, ami teljesen más, megszólítasz néha.

Vártalak?

Csendesen gyertyát gyűjtanék – s az élő láng beszélne helyettem, aki nehezen találom meg a szavakat. Reszketve mesélne emlékké sárgult, az idő egyre keményebb pánccéljával takart egykori álmokról, tervekről, a múlt várakozásáról: életem történetéről. Időnként fel is lobogna, hiszen még bennem is ég a láng, amely minden napnak értelmet keres, felemelkedik a munka, a család, a belső öröm lendületén: az értelmes jövő reményében. Égne előttem az én lángommal, aki örök várakozó vagyok.

Minden várakozásom mélyén ott lapul a megérkezés legtöbbször öntudatlan vágya. Hiszen várakozás és megérkezés egymásból élnek. Mert a szívem mélyén tudom, hogy életemmel a várakozás földi korszaka után is egyszer meg kell érkeznem valahová: a beteljesedéshez, az ünnephez. S

az én várakozásom csak akkor lobbánhat most lángra, ha bizhatok abban, hogy erre az ünnepre te is megérkezel.

S akkor az én várakozásomból és a te érkezésedből találkozás is lehet.

Karácsonyi készülődés

Uram, napok óta a karácsonyi vásárt járom, és azon töröm a fejem, kinek mit vegyek, mivel kedveskedjek. Gyakran látok megfelelőt, többnyire azonban el is szomorodom, mert gyorsan kiürül a pénztárcám. Szeretnék örömet szerezni, de úgy érzem, annyi akadály van. Adventi koszorút is vettem, de még nem volt időnk közösen gyertyát gyűjtani. Most nagy a sürgős-forgás, és én azt szeretném, ha ebben az évben valódi karácsonyunk lennetne, amikor a te születésnapodat ünnepeljük, és annak örülünk, amit te hoztál nekünk. Jó lenne, ha futná időnkéből az elcsöndesedésre, és bánom, hogy ritkán jutsz eszembe.

Kérlek, emlékeztess arra, hogy a szeretet a legnagyobb ajándék,

és az soha el nem fogy. Ha elke-
seredek, érzem: az a fontos,
hogy szívből ajándékozzunk,
és nem az, hogy mennyit és
milyen értékben. Hadd vehes-
sük észre, hogy magadat adod
nekünk, ezért csodálatos ez az
ünnep: eljöttél közénk, hogy
egykor mi is nálad lehessünk.

Újra

Újra
nem sajnálsz utat, időt, erőt
eljössz
ugyanúgy, mint rég
mert sajnálsz a makacs és kishitű embert
aki még mára sem tanul meg semmit
eljössz
csendes léptekkel hozod
szeretet-csomagodat
örömajándékok
széttárt karod együtt érző ölelését
földre jössz
újra
ugye, kopogtatsz nálam is?

Az imádságokat a kiadó engedélyével a *Visszhang – Imádságok, olvasmányok (Luther Kiadó, Budapest)* című könyvből válogatta Horváth Z. Olivér evangélikus lelkész.

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtök, 14.15 órai kezdettel
(A téli időszakban havazás esetén szünetel ez az alkalom. A szünet a hó elolvadásáig tart.)

„Asztali beszélgetések” – ifjúsági bibliaóra

Minden hónap 1. és 3. hetének péntekén (december 2. és 16.)
délután 16.00 órai kezdettel.

Ünnepi alkalmaink

Szeretettel hívjuk és várjuk december 10-én, szombaton,
16 órakor kezdődő Adventi Szeretevendégségünkre, ahol
vendégeink lesznek a szarvasi Második Esély Népfőiskola
képviselőiben Lázár Zsolt és Benkóczy Péter evangélikus
lelkészek.

Karácsonyi ünnepi istentiszteletek:

December 24. szombat délután 15 órakor Karácsony esti
ünnepi istentisztelet

December 25. vasárnap reggel 9 órakor Karácsony 1. napi
istentisztelet úrvacsoraoosztással

December 26. hétfő reggel 9 órakor Karácsony 2. napi
istentisztelet úrvacsoraoosztással

December 31. szombat délután 15 órakor Óév esti istentisztelet

Január 1. vasárnap reggel 9 órakor Újév napi istentisztelet
úrvacsoraoosztással

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.

Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

**Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt
szeretettel várunk!**

Jézuska köszöntése gyermek hangon

Menjünk mi is Betlehembe
Részt venni a nagy örömben.
Az esthajnal csillagnál
Nézzük meg a kis Jézuskát.

Esik a hó, nincs napocska
Ott künn oly nagyon hideg van.
Hull a könnye Máriának,
Kis gyermekét úgy sajnálja.

Máriácska édesanyja,
Jézuskáját altatgatja,
Két karjával ringatgatja
Csókjaival betakarja.

Tente kicsi buba, tente,
Aludj édes kicsi szentem.
Almodj fényes csillagokról,
Almodj a szép Mennyszágról.

Édes kis Jézuska lelkem,
Jöttünk köszönteni téged.
Hoztunk egy kosárral almát,
Hoztunk koszorús báránykát.

Este van már késő este,
A pásztorok is elmennek.
Jézuskának dicséretet mondanak
Máriának jó éjszakát kívánnak.

De jó lenne:

De jó lenne, de jó lenne,
Hogyha a Jó útra kelne,
És eljutna mindenhova
Ahol eddig nem járt soha.

De jó volna, de jó volna,
Ha a Jónak szárnya volna,
Ide szállna – oda szállna,
Mindenkivel cimborálna.

De jó lenne, de jó lenne,
Hogyha a Jó köztünk lenne.
Érinthetnénk a kezünkkel,
S beköltözne a szívünkbe.

Kellemes Karácsonyt és boldog Új évet kíván
minden gyereknek és felnőttnek:
Gabi övönéné (Rojik Gabriella)

Karácsonyvárás

Talán legszebb ünnep!
Évről-évre várunk,
Általad lélekben
Nemesül világunk.

Megváltó születik
Hideg, téli este
Melegséget lopva
A fagyos szívekbe.

S hirtelen fellángol
A szeretet vágya,
-Ez a világ egyik
Legnagyobb csodája!

Önmagunkat adni
Mások öröme,
Rávilágítva az
Igaz emberségre

Bár később jóllehet
Elszunnyad már a láng,
Kilöthetetlenül
Bennünk él ez a vágy.

Bukva Csilla

Közös ima nemzeti feltámadásért

Ez év januárjában elindult valami a Kárpát-medencében. Magyar emberek szerda esténként a nemzet feltámadásáért imádkoznak.

Kérik az égieket, a magyar szenteket-és boldogokat, hogy e nemzet haló poraiból feltámadjon, öntudatra ébredjen.

Kérek, csatlakozz a magyarok szeretetláncához, s minden szerdán este magyar idő szerint 8 órakor mondjunk imát magyar hazánkért.

Kétely nélkül higgyünk, hogy közös imáink meghallgatásra kerülnek, és megtörténik a csoda, és a Kárpát-medencébe újra visszatér az a lelki nemesség, mely az itt élő népeket mindig is jellemezte.

Az ima: MIATYÁNK, ÜDVÖZLÉGY MÁRIA, HISZEKEGY
És a könyörgés: " Mennyei Atyám, Boldogságos Szűzanya,

Magyar Szentek-és Boldogok kérlek benneteket, tegyetek meg mindent annak érdekében, hogy a Kárpát-medencében és azon túl minél előbb megvalósuljon őseink álma a Fény Birodalma, a Béke, a Boldogság és a Szeretet Hona .

Úgy legyen. Ámen"

(Természetesen a vallások, felekezetek, a hitvilágok eltérőségénél fogva a lelki gyakorlat során mindenki a hite szerinti legfőbb égi méltóságoktól kéri az Égiek segítségét.)

A gyomaendrői kereszténydemokraták elfogadták és csatlakoztak a mozgalomhoz. Kérik a hívőket, hogy minél többen imádkozzunk.

Császárné Gyuricza Éva

Mihály atya visszatekintő gondolatai

Kedves jó Testvéreim!

Az elmúlt évi novemberi számunkban írtam egy kétoldalas cikket ezzel a címmel: „Az öreg vacser pap beköszönő sorai.” Ez átmádkozott terveimről szól.

Engedjétek meg, hogy egy bő esztendő elteltével emlékeztesselek Benneteket ennek a cikknek egyes pontjaira. S az Istennek hálát adva, és Nektek köszönetet nyilvánítva, a gondviselő Istenbe vetett hittel és Belétek helyezett bizalommal reménykedve tekintsünk egy kissé a jövőbe is.

Négyes célkitűzést vetettem papírra:

1. Lelkipásztori – testvéri segítség lelketek templomának megmentését, szépítését illetően.

2. Gyönyörű, országosan is „jegyzett” ékszerdoboz jellegű templomunk további védelme, felújítása.

3. Kihaszíratlan, volt gazdasági épületünk alapos javíttatása és átalakítása ifjúsági, közösségi otthonná

4. S végül lezár, elvadult temetőnk kitisztítása és gondozása. (A vasútállomás mellett)

Nézzük röviden, hogy mit tudunk ezekből megvalósítani az eltelt bő egy esztendő alatt.

1. Sok lelkipásztori örömben volt és van részem. Beszélgetések, lelkipásztori látogatások alkalmával sok testvérem lelkéből felszínre kerül a lelki igény. Ez egészséges és biztos jelenség! De amikor az Istenért és ügyért hozott áldozatok területén szétnézünk, van javítani valónk bőven. ...

Pál apostol írja a korintusiakhoz címzett második levelében: „Isten a nagylelkű adakozót szereti.” (2 Kor 9,8.) Ezt a páli mondást legtöbb esetben az anyagiak terén való adakozásra értjük. Pedig ez már következmény! Először önmagunkat, időnket, gondolatainkat, szavainkat és cselekedeteinket kell az Istennek adni. A többi már megy szinte magától értetődően. Adakozó lelkületetekkel nagyon meg vagyok elégedve – némi kivételtől eltekintve. Isten iránt való nagylelkűségünkben jussan a vasárnapi szentmisére is! (Szombaton este 5-kor van ún. előesti szentmise.) Legyen több gondotok arra is, hogy gyermekeitek, unokáitok is rendszeresen járjanak templomba, hittanórákra... A jó öreg L. Tolsztoj mondja: „Az az ember erényes, aki mások boldogságára törekszik. Az az ember igazán nagy, aki Isten felé tör.”

Az a tapasztalatom, hogy nagyon hozzáragadunk a földhöz és beletemetkezünk az anyagiakba. Valljuk mi is a most ünnepeelt Vörösmarty Mihályat:

„Kincs, hír gyönyör,
Legyen bár mind özön;
A telhetetlen elmerülhet benne,
S nem fogja tudni, hogy van szívöröm.”
(Merengőhöz)

Ez a szívöröm a tartós, igazi öröm csak Isten közelében található meg!

Ne legyen ránk érvényes a költő elmarasztalása:

„Nincs magasra vivő szenvedelme;
Jégkebelben fásult szívet zár!”

Bocsássatok meg, nem jut eszembe a költő neve és a vers címe. (Ha valaki megszűná, nagyon megköszönném.) Nem volt időm irataim erdejében megkeresni.

2. Örömmel, s nem a panasz hangján mondom, hogy templomunk olyan, mint az országházunk; mindig van rajta halaszthatatlan javítanivaló. Ne engedjük, hogy templomunk tervezője és műszaki ellenőre: Hauszmann Alajos műegyetemi tanár „forogjon a sírjában.”

Bizonyára tudjuk, hogy Hauszmann Alajosnak sok köze van Országházunk művészi kivitelezéséhez. Tetteinkkel is adjunk hálát az Istennek azért, hogy gyönyörű templomunknak Ő volt a lelki-szellemi atya. Igen, van lelke a művészetének.

3. Gazdasági épületünk bizony lassan „alakul.” Egyik oka, hogy a „paplak” külső felújítása több, mint a duplájába került a tervezettnél. Pocséklás lett volna a rövid távra szóló értelmet-

ez nem nádas, hanem temető volt, és lesz

len „toldozás-foltozás”. Vagy csinálunk valamit alaposan, vagy semmit. „Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen...” De egy év múlva szeretném sok segítő testvéremmel együtt elfogyasztani a leendő nagyteremben a megterített biliárdasztalon és ping-pong asztalon a finom birkapörköltet – a megáldó ünnepség után. Adj a Isten, hogy úgy legyen! - A másik ok: 75 élet évvel a vállamon, nem megy már semmi olyan karikacsapászerűen, mint 20-30 évvel ezelőtt...

4. Szegény, elárvult temetőnkre már sem hely, sem idő nem jut. Röviden: Hála Istennek és néhány segítőkész testvéremnek, már értünk el eredményeket. De még félúton sem vagyunk! Az Istenre kérek benneteket, ne kényszerítsetek arra, hogy a sírhelyek újraváltásának a díjából hozassam rendbe siralmas állapotban lévő temetőket. Nem dicsekszem, a valóság talaján állva elmondhatom, hogy az ősz folyamán körülbelül 2 hetet dolgoztam a temetőnkben. A testvérek részéről meglegőszem 1-2 napi munkával, vagy annak napzámi ellenértékével. Karácsony előtti kéresem: Aki csak teheti, tekintse meg a temetőt, és olvassa el a bejáratnál kifüggesztett néhány soros írást, és jó szíve indítása szerint cselekedjék.

Vannak jó szándékú tanácsadóm: „Atya, ne akarjon mindent egyszerre. Majd...”

A költő – Mentés Mihály – szavaival válszólak: „Nincs időnk már tétlen vesztegelni parányi földtüzeknél... egy villanásra, lobbanásra lettünk!” – 75 évesen az ember nem tervezhet hosszú távra. Kevés az idő! Pató Pálnak pedig – tudtommal – nem vagyok leszármazottja.

Imádságos, bizakodó lelkipásztori és testvéri szeretettel kívánok Nektek és kedves családtagjaitoknak kegyelemteljes szent karácsonyt, valamint Isten áldásában gazdag békés, boldog új esztendőt!

Páter Tímár Mihály

Irodalmi oldal

Hans Christian Andersen
(1805-1875)

„a mese tündére soha nem hal meg”

„Szép mese az én életem, gazdag és boldog mese” – kezdi önéletrajzi írását, az Életem meséjét Andersen, a dán meseköltő.

1855-ben járunk ekkor...

A romantika évszázadában...Napoleon után, birodalmakat rengető forradalmakat követően, nemzetállamok születése idején, a háborúkkal szabdalt Európában...

Akkor, amikor a művészeteket a múltba fordulás, a nemzeti hősök felélesztése egzotikus, távoli vidékek megismerése, a végtelenen nagy érzelmet, a jó és a rossz összecsapásának megjelenítése jellemzi...

Akkor, amikor a népköltészet az irodalom számára is „felfedeződik”, a mese mint irodalmi műfaj elindul világhódító útjára... Bejárja és meghódítja Európát, annak olvasni szerető közönségét... Ahogyan 1855-re bejárja és meghódítja a dán meseköltő, Andersen is. Eljut számos országba, Ázsiába, később Afrikába, művei sok-sok példányban és nyelven jelennek meg... a „mese fejedelmének” felolvasásait lenyűgözve hallgatják a királyi udvarokban éppúgy, mint városok egyszerű polgárai... rajonganak érte, meséiért a mesészerető emberek kortól, társadalmi hovatartozástól függetlenül... hírnév, elismertség, jómód... már életében megtapasztalt, vágyott és elért valóság... „Szép mese az én életem...” halljuk újra az anderseni mondatot... s közben egy másik hasít a levegőbe...

„...aki dudás akar lenni, pokolra kell annak menni...” A két mondat összekapcsolódik, hogy egymást kiegészítve segítsék az olvasók tisztánlátását, ráirányítsák a figyelmet Andersen személyiségére, különös lényére...

1805. április 2... színhely a dániai Odense... Megszületik Hans Andersen cipész, foltozóvarga és Anne Marie Andersdotter mosónő fia, Hans Christián Andersen...

„Hazám Dánia, a költészet országa, tele népmesékkel, régi dalokkal; gazdag történelme a svédkével meg a norvégokéval fonódott össze. A dán szigeteken gyönyörű búkkerdők gabona és löhereföldök zöldellnek, olyanok a szigeteink, mint megannyi roppant aranyú kert. Az egyik zöld szigeten van az én szülővárosom, Odense. Odinról, egy pogány istenről neveztek el... 1805-ben egy fiatal házaspár élt itt, egyetlen szűk szobában. Végtelenül szerették egymást...” írja az Életem meséjében. A szegény, de érzelmi biztonságot adó családi élet szintén tele van mesékkel, apja készítette bábukkal, bábszínházzal, színes előadásokkal. Később hiába íratják be elemi iskolába, abba kell hagynia tanulmányait szülei szegénysége miatt.

A kisfiú különös jelenség: csontos, „esetlen marionettfigura”, aránytalan csúnya arc. Előnytelen külsejéhez még túlérzékenység is társul. Osztálytársai, játszótársai sokat bántják, csúfolják, sértegetik. „Álmodozó gyermek voltam, sokszor csukott szemmel jártam-keltem”.

Nem szeret a kortársaival lenni. Visszahúzódó, magába zárkózó, inkább az otthon magányos, zárt, de békés világát választja. Álmodozások, kitalált történetek színhelye ez, a védeftésége.

Szeret olvasni, már tízévesen Shakespeare-re ismerkedik, néhány évvel később verseket, szindarabokat ír. Külseje ellenére színesi ambíciókat dédelget, s apja korai halála után Koppenhágába megy szerencsét próbálni. Táncdal, énekléssel, színészkedéssel, felolvasásokkal próbálkozik. Itt szalonok csodabogaraként lép fel. Sokat koplal és fagyoskodik. 1822-ben Jonas Collin, a Királyi Színház igazgatójának pártfogása alatt tanulmányokba kezd, bekerül a slagel-sei kollégiumba. 1827-től egyetemen tanul, és ekkor publikálja első költeményeit, amelyeket drámák, útinaplók sora követ. Első meséi hat füzetben 1832-42 között jelennek meg. S a „Szerencse tündére” mellészegődik... írói pályája egyre magasabbra emelkedik... Meséiben fogalmazza meg azokat a szenvedéseket, fájdalmakat, melyeket gyermekként élt meg, de későbbi életének is velejárói...

Már híres író, amikor mecénásának fia nem fogadja el a tegeződést, hogy ezzel is éreztesse a társadalmi távolságot.

Külleme, magányossága, boldogtalansága egész életére rányomja a bélyegét. Soha nem nősül meg. Túlérzékenységevel magyarázható hipocondersége... Csaknem mindig betegnek érzi magát. Cyenge-ségérzés, szédülés, lát, gyakori depresszió kísérik életét.

Andersen sajátos alkotói módszere: „a mese és az élet egymásba játsása.”

Határtalanul szárnyaló képzelet, beleérező képesség, a természet lényével való teljes azonosulás... Értett a madarak, bogarak, halak nyelvén, tudta mit gondol, mit érez a fenyőfa, a bodza, a len; életre keltette a mindennapok tárgyait; a porcelán figurákat, az ezüsthúszast, ami bejárta a fél világot, a nagyravágyó tüt, a teáskannát, a régi ház kellékeit, az öreg utcai lámpást...

Olyan bölcs, messzesugárzó mondatok kíséretében mint: „... mert az igazi öröm az, amit megoszthatunk másokkal...” ; „...márpedig mindenki annyit ér a világban, amennyire becsülik...” ; „...a költő szíve visszatükrözte az egész világot, s annak minden teremtményét...” ; „...igaza volt a kisvarangynak: az volt az ő drágaköve, a szüntelen vágy, a sóvárgás fölfelé, mind magasabbra! Fénylött, tündöklött szívében a vágyakozás”; „Almodni sem mertem volna ennyi boldogságról, amikor még rút kiskacsa voltam!”

A mesékben megjelenő érzések, érzelmek közül a legjellemzőbb a boldogság – a boldogítás, s ennek megfelelően a használni akarás.

Gyönyörű a földi szerelméért és a lélek halhatatlanságáért minden nehézséget, még a halált is vállaló A kis hableány története. (Nem véletlen, hogy Dániában még szobrot is emeltek a kis hableánynak, örök emléket állítva ezzel a leghíresebb dánnak, a nagy meseköltőnek, s nem véletlen az sem, hogy ez lett életművének szimbóluma.)

Lebegés, álom, hullámmás, könnyedség, színek és formák kavalkája ott lenni a mélyben... áttetsző kékség, tengeri lények, növények-állatok álomszerű lenti világa, ahonnan a szerelem érzését megismerő hableány elvágyakozik...fel, a földi világba, ahol próbák sora várja, s a szenvedés... De vállalja a halált is... igaz csak hableány-léte szűnik meg ezzel, hiszen egy magasabb síkon, a levegő lányai között, beteljesítheti hivatását... mások szolgálatával, boldogításával, jóselekedetekkel elnyerheti a halhatatlanságot...

Andersen költői szépségű történeteitől másképpen kezdjük látni a világot, kiemelkedünk a hétköznapiakból, hogy a hősök útjait végigjárva megtapasztaljuk: maga a létezés a legnagyobb csoda, s „a mese tündére soha nem hal meg.”

„Utolsónak az öreg December anyóka kászálódott le a kocsiról. Paraszas-fazekat hozott a kezében, mégis didergett. De a szeme fénylött, mint két tiszta csillag. Másik kezében virágcerép: magammal viszem – mondta - ápolom, gondozom, hogy karácsonyig nagyra nőjön, és színes gyertyácskák, aranyalmák, bábuk teremjenek az ágain. Akkor alája ülök magam is, előveszem a meséskönyvemet, és mesélek belőle a gyerekeknek. Azok csöndben ülnek, hallgatnak, de a karácsonyfa ágain megelevenednek a bábuk: a kis viaszangyal a fa csúcsán megrázza aranyporos szárnyát, s leröppen a gyerekekhez, megcsókolja őket.”

Ízes Ízek

December

Túrófelfújt

25 dkg túrót áttörünk, két evőkanál margarinnal és 3 tojássárgával, 1 evőkanál zsemlemorzsával jól összedolgozzuk, (lehet kaporral sósan, lehet mazsolával édesen) majd belekeverjük a felvert tojásfehérjét. Tűzálló tálat kimargarinozunk, lisztezzük. Beletesszük a keveréket és előmelegített sütőben 25 percig sütjük.

Seidl Ambrus

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

Corvo bianco
Cipőipari Rt.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

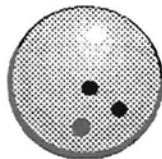
Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

BO-TI
BT

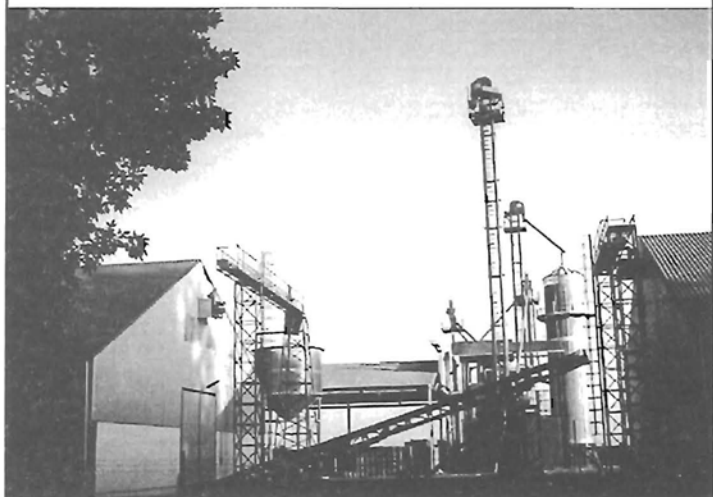
Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

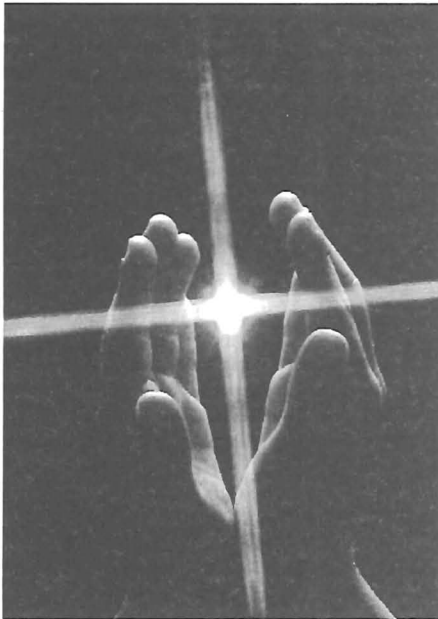
Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert. Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BUJDOSÓ JÁNOS, aki Gyomán élt, november 20-án 64 éves korában vissza adta lelkét teremtő Urának. Gyászolják: hozzátartozói.

GONDA BOLDIZSÁRNÉ GUBUCZ JO-

LÁN, aki Gyomán lakott, 2005. nov. 26-án 78 évesen elhunyt. Gyászolja: családja.

GYETVAI PÉTER, aki a Sugár utcában lakott, november 3-án 51 évesen befejezte földi pályáját, az Örökkévalóság Honába költözött. Gyászolják: édesanyja, felesége, leányai, veje, unokája, testvére és családja.

Özv. **IVÁNYI ILLÉSNÉ TÓTH MARGIT** aki korábban Hunyán, majd Endrődön élt, november 15-én hosszú betegség után elköltözött az élők sorából. Hunyán helyezték földi maradványát örök nyugalomra. Gyászolják: családja

SZABÓ LAJOS, volt endrödi lakos, 2005. nov. 27-én hosszú betegség után 95 évesen elhunyt. Gyászolják: felesége, leánya, fia és családjuk.

SZÉNÁSI GYULÁNÉ VARGYASI IRÉN volt hunyai lakos, 58 éves korában elhunyt. Temetése november 7-én volt Budapesten. Gyászolja: leánya és a rokonság.

TÓTH VINCE, aki a Dobi utcában élt, 87 éves korában, rövid szenvedés után megtért Teremtő Urához. Gyászolják: családja, hozzátartozói.

PELYVA ISTVÁNNÉ TÍMÁR IRMA, októberben rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének, az Örökkévalóság Honába költözött. Gyászolják: férje, rokonai, ismerősei.

VARJÚ BOLDIZSÁR, aki Hunyán, a Rákóczi u. 52. sz. alatt élt, október 16-én, 89 éves korában megtért Teremtőjéhez. Gyászolja: felesége és a rokonság.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A gyászoló család köszönetet mond mindazoknak, akik Gyetvai Pétert elkísérték utolsó útjára, és részvétüket bármilyen formában kifejezték.

Az endrödi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

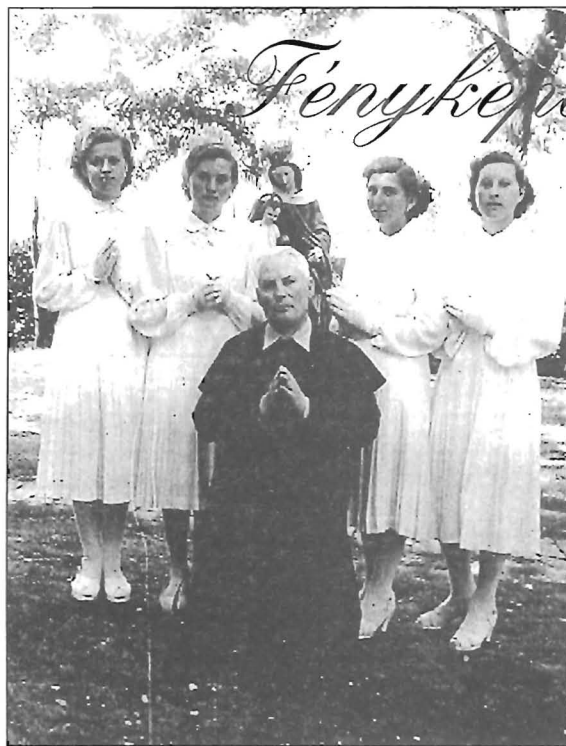
Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrödi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Kézpénzbefizetés az endrödi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrödi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

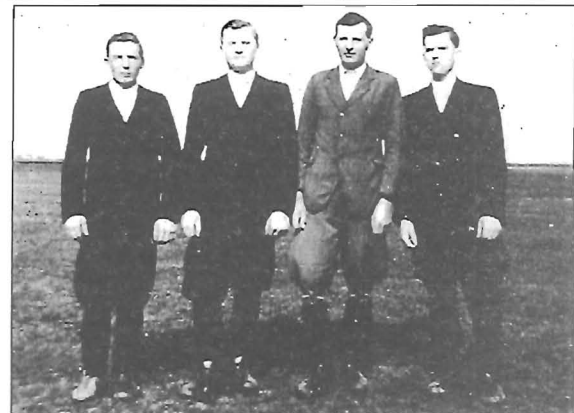
Az endrödi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

MÁRIA LÁNYOK 1957. László nap, Hunya

Balról jobbra:
Pintér Józsefné (Szurovecz Ilona)
Fülöp Elekné (Gellai Margit)
Tímár Edéné (Gubuznai Ilona)
Tímár Imréné (Hegedűs Ilona)
Halápi József plébános

Csejti fiatalok
a negyvenes évekből

GAZDAKALENDÁRIUM

KARÁCSONY HAVA

Információ gazdálkodóknak

ELTELT EGY ESZTENDŐ

Az esztendő végén kinek-kinek illik számot adni tevékenységéről. Mint a város falugazdája a következőkben az elmúlt időszak, városunkat érintő mezőgazdasági helyzetéről írunk.

2005. január 1-től Gyomaendrőd a Békési Területi Központoz tartozik, mivel a területi központok a kistérségi besorolás alapján lettek átrendezve. Ismert az is, hogy országosan csökkent a falugazdászok száma, így városunkban egy ügyfélszolgálati iroda működik, a gazdálkodók munkáját pedig Várfi András falugazdász és Szabó Gabriella adminisztrátor segíti.

Az idei év jellemzését az időjárással kezdeném, hiszen ez az a tényező, melyhez a gazdálkodó ember csak alkalmazkodni tud. Gyomaendrődön a csapadék éves összege normál körülmények között: 500-550 mm. A 2005-ös esztendő rendkívül csapadékos volt, az augusztusban lehullt 100-120 mm csapadék jelentős területeken árszította el a kultúrnövényeket és a már learatott táblákat. Vannak olyan mérési helyek, ahol a csapadék összege közelít a 800 mm-hez. Sok esztendő telik el úgy, hogy a gazdák a csapadék hiányáról panaszkodnak és az öntözés lehetőségét taglalják, az idei nyáron a belvíz elvezetése volt a gond. Sajnos a csatornák állapota nem volt megfelelő és gondot jelentett az is, hogy az egyes szakaszok állapotáért más-más kezelő a felelős.

Az elhárítást csak tűzoltómunka jelleggel lehetett megoldani. Sok helyen a növényzettel benőtt csatornák nem tudták levezetni a vizet, más helyen, pedig a műtárgyak berozsdásodtak, nem feleltek meg rendeltetésüknek.

A növénytermesztést az idén a mérsékelt hozamok jellemezték. Főbb növényekből a hozamok a következőképpen alakultak: őszi búza 4,03 t/ha, őszi árpa 4,3 t/ha, kukorica 7,8 t/ha, napraforgó 2,1 t/ha.

A 2004. évi rekordtermés, valamint az állatállomány mind országos, mind helyi nagymértékű csökkenése Gyomaendrődön is tárolási gondokat okozott. A tároló kapacitás az előző évekhez képest fo-

lyamatosan bővül. A magángazdálkodók 2500-3000 tonnás tárolóka építenek, valamint egy befektető csoport az ipari park területén 10 000 tonna kapacitású magtárat épít.

A búza és kukorica ára egyértelműen az intervenció ár hat, am 25000 Ft/tonna. Míg az intervenció az nyugat-európai országokban a piacról való kivonást szolgálja, és az árak e fölött vannak, addig Magyarországon a felvásárlási árak az intervenció árak alatta vannak.

Az állattenyésztés városunkban is jelentősen visszaesett. Jellemző állatfajok a szarvasmarha, sertés, juh, lúd, újabban a kecske. A sertésáringadozás nagy kockázatot jelent a termelőknek.

A korábban 10-20 sertést leadó gazdálkodók legjobb esetben csak saját célra hizlalnak sertést. A kettős hasznosítású tehenet tartó gazdák piacon vagy háztól értékesítik a tejet. Bizonytalan a lúdágazat helyzete is. A piaci kondíciókat még a madár influenza és annak a médiában való sok esetben nem megnyugtató tálalása is rontja.

Gyomaendrődön 2200 fő foglalkozik mezőgazdasággal. Van, ak csak egy sertés értékesítése céljából vált östermelői igazolványt, van akinek kiegészítő tevékenysége a mezőgazdaság és vannak családok akiknek a fő megélhetést jelenti. A regisztrált gazdálkodók száma: 750 fő. A regisztráció a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál történik, így ennek számáról csak körülbelüli adatunk van. Ennek a sokszínűségnek megfelelően kell a falugazdásznak tájékoztatni a gazdálkodókat. Segítséget adni az igénylőlapok kitöltésében, ismertetni az új jogszabályokat és még sok más információval szolgálni. A legfontosabb talán a támogatások ismerete és ismertetése.

Legjellemzőbb támogatási formák, amit az itt élők igénybe vesznek:

- területalapú támogatás
- agrár-környezetgazdálkodási támogatások
- gázolaj jövedéki adó visszaigénylés
- Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program
- állattenyésztési támogatások

(anyatehén támogatás, hizott bika támogatás, anyajuh támogatás, méhanya beállítás, stb.)

Új támogatási forma az Agrár-környezetgazdálkodás támogatás: melynek lényege egy környezettudatosabb, kevesebb kemikáliát felhasználó, élő környezetünket kímélő gazdálkodás. A 2004. november 26-ig támogatási kérelmet leadó gazdálkodók közül Gyomaendrődön 59 főnek ítélték ebből a támogatási formából. A következő évben május 1-31-ig lehet erre a támogatási formára az igényeket beadni.

Rövid évertékelőm végére érve szeretném felhívni a gazdálkodók figyelmét a nyomtatványok pontos kitöltésére, a határidők betartására és arra, hogy sokszor egy jó információ jelentheti a jövedelmet.

Végül kívánok minden kedves olvasónak boldog karácsonyt és eredményekben gazdag újesztendőt.

Várfi András
falugazdász

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

HUNGELL KFT

EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DÉFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.
MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endródiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Darjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András*

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XII. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * **2005. Karácsony**

Karácsonyi melléklet

„NE FÉLJETEK!”

/ Lukács 2; 10 /

/ „és lát az Isten égő mennyeket / s a menny színén madarak szárnya – röptét” /

Kísérteties vidék... kicsavart, derékba tört fák, égnék meredő gyökerek... letarolt, csupasz hegyoldalok... hömpölygő, mindent magával ragadó áradás... sár és víztenger... összeroskadt házak, törmelékek... odébb üszkösödő romok... fekete füstgomoly... messzehangzó fegyverropogás... vakító fények... a fent és a lent elviselhetetlen dübörgése... pusztulás és pusztítás....

/ „és látja mint merülnek mind alább / a tűzkorongon átkerülni gyöngék” /

Emberi arcok... pórusok közelsége... kimeredt, félelemmel teli szembogár... pupillákba zárt fájdalom... könnytelenség... a védtelenség, elesettség lefokozott egyszerűsége... dermesztő árvaság... a mozdulatlaná vált mozdulat reményvesztettsége... odébb a halál előtti pillanat tömör magánya... az erőszak mázsás tömbjei, mélybe rántó örvényei...

Aztán leszáll az éjszaka... a Remény „csillagöves” éjszakája... magasba kúszik a legfényesebb, hogy beragyogja a Sötétséget... a sötétbe burkolózó Világot... és hogy mutassa az utat a reménykedőknek...

„Ne féljete!”... Szárnysuhogás... lebbenő árnyak... eget kémlelő figyelem a betlehemi éjszakában... pásztorok, juhok visszafojtott lélegzete... „Ne féljete!”... árad a bátorítás s nyomában az Örömhír: „Ma született az üdvözítő Dávid városában. Ő a Messiás és az Úr! Ez a jele: Kisdedet találtak, pólyába takarva és jászolba fektetve.” És a felragyogó Csillag fénye alatt felhangzik a mindent betöltő, Istent és embert, embert és embert összekötő mennyei szót: „Dicsőség a magasságban Istennek, békesség a földön a jóakarató embereknek”

Aztán ismét szárnysuhogás... a Csillag fénye beragyogja az éjszakát, s az utat ama jászolhoz, ahol felsírt a kisdéd... a rembrandti kép homályából felsejlenek melegszerű, jámbor állatok... pásztorok fejet, térdet hajtó, elmosódó körvonalai... az ideiglenes hajlék melege... s a bibliai állóképek középpontjában a Szent Család... József és Mária széttárt kar-

id. Hans Holbein: Krisztus születése

jai, szelid ölelése... a piciny, gyöngye Gyermekek fénybevont alakja... a Világot megváltó Szereteté... aki törékeny, elpusztítható, ember... aki elpusztíthatatlan, Király, Messiás, Isten... a Terv megvalósítója... aki valóságos ERŐ a heródesi, pilátusi erővel szemben... a mindenkori erővel szemben...

„Ne féljete!”... suhognak kétezer év óta az angylaszárnysuhogás... a fellobbanó gyertyák fényénél... csillogó gyermekszemek áramában... karácsonyestek meghitt együttlétében... a jóakarató és a békesség biztonságában...

„Ne féljete!”... suhog a Remény távoli vidékek hótakarói felett... hullámozó vizek és sivatagok felett... a titokzatos, fölfelé nyújtó fenyveserdők felett... fent, a jeges levegőben... a hold mellett, a csillagokkal teleszórt égbolton, hogy aztán onnan sugározza szét a Világnak az emberiség Örömhírét... a Szeretet valóságos, földi jelenlétét, megszületését...

Polányi Éva

Reményik Sándor:

JÓZSEF, AZ ÁCS, ISTENNEL BESZÉL

Magasságos,
Te tudod: nehéz ez az apaság,
Amit az én szegény vállamra tettél.
Apja volnék, - és mégsem az vagyok.
Ez a gyermek... Ha szemébe tekintek,
Benne ragyognak, nap, hold, csillagok.
Anyja szemei s a Te szemeid,
Istenem, a Te szemeid azok.
Gyönyörűsége és szörnyű szemek,
Oly ismerősek, s oly idegenek...
Ez az ács-műhely... ezek a forgácsok...
Mit tehettem érte? ... mit tehetek?
Én tanítottam fogni a szerszámot,
Mégis rá fogják majd a kalapácsot.
Úgy félek: mi lesz?
Most is ki tudja merre kóborog,
Tekintetétől tüzet fog a műhely,
Tüzet fog a világ, s egyszer ellobog.
Ó, jó volt véle Egyiptomba futni
S azután is övni a lépteit,
Fel a templomig, Jeruzsálemig,
Míg egyszer elmaradt...
Ó, jó volt, míg parányi rózsaujja
Borzolta szürkülő szakállamat,
Ezüst nyomot hagyott már akkor is,
Komoly nyomot parányi rózsaujja.
S most olyan más az útja...
Vezetném és Ő vezet engemet.
Csak azt tudom, a Te utadon jár,
Magasságos,
De ki tudja a Te ösvényedet?
Te vagy az atya - én senki vagyok,
Az Evangéliumban hallgatok,
S hallgat rólam az Evangélium.

Radnóti Miklós:

Lapszéli jegyzet Lukácshoz

Holdsarló nézi csak reggelig,
Végül a vándorló pásztorok meglelik.

Jászol a bölcseje fényekkel úgy teli!
Állnak és csodálják feketén, -
S köztük két hű tehén leheli
a gyerek csillogó bőre tükrét.

Gárdonyi Géza: Roráte

Még sötét van, mikor már harangoznak a rorátéra. Hideg decemberi sötétség ez, csak alig áttetsző. Férfiak, asszonyok fekete árnyékokként mozognak benne a templom felé.

Az ablakom előtt egy-két kisebb árnyék válik el tőlük. A kis árnyékok betérnek az iskolába. Kisködmének, nagycsizmák. Az arcát egyiknek se látom; de már az alakjáról, mozdulatairól megismerem valamennyit. Mindenik hoz a hóna alatt egy darab fát. Ledobják azt a kályhazugba. A kályha előtt Istenes Imre térdel. Tele képpel fújja a tüzet. A tűz pirosodó fényt áraszt az arcára. – Ég már – mondja, becsukva a kályhaajtót.

Ég, de még nincs meleg. A kályha úgy mormol, mint a fonómacska. A kisködmének, nagycsizmák türelmesen állanak a kályha körül, és hallgatva hallgatják a mormolást.

– Ki hoz ma gyertyát? – kérdi egy halk és vékonyka hang a sötétben. – Gál Józsi – felel egy másik. – De soká jön! Nem jön soká. A pitvarban mankókoppanások. Ó az.

– Hoztál? – kérdi egyszerre három hang is a sötétben. – Hoztam – feleli az érkezett hangja -, kinnél van masina? Masina minden gyereknél van télen-nyáron. Az egyujnyi kis gyertyamaradék meggyújtódik és a kályha vállára tevődik. Az iskolát gyöngye világosság árasztja el. Az előbbi sötétség helyén látszik most a vén zöldmázás kályha, körülötte a pirosképű, kisködmenes, nagycsizmás gyerekek, akiknek árnyéka óriásokként mozog a falakon. A sarokban a számolóábra, mintha még aludna. A földgömb mint valami görögdinnye áll az asztalon. A gyerekek rá-rá tapogatnak a kályhára. – Már melegsik! Egy vizes fadarab fölsziszereg a parázson, aztán a kályha buzgó mormolással dolgozik tovább.

Futva jön most egy tatársüvegű kisgyerek. – Új tollam van! Kialtja még a küszöbön. A Gönczöl gyerek az. Leccsapja a süvegét a padra, és a tarisznya mélyéből egy fényes tollacskát kapar elő. A toll csakugyan új. Valamennyi gyerek mind összedugja fölötte a fejét. A toll úgy csillog a Marci tenyerében, mintha arany volna. Csodás szép. Rézkezet ábrázol. A rézkéz hosszúkás éket tart. – Nézd meg, jó-e? – mondja Istenesnek. Istenes Imre műértő komolysággal veszi kezébe a tollat. Hozzá érinti a gyertya mellett a körméhez és kijelenti: - Jó. Marcinak már akkor a markában van a tollszár is. Beilleszti a tollat és szétteríti az irkáját. A tollpróba általános érdeklődés mellett történik meg. A cigány Laci tartja hozzá a gyertyát, a szöske Burucz Bandi meg a madzagra kötött kalamárist. Egy malac – amit a Marci gyorsan felnyal -, aztán az írás egy takaros G betűvel megkezdődik.

De íme beharangoznak. Burucz Bandi egyszerre bedugja a tintásüvegét. Rendre sorakoznak, s megindulnak a templomba. A templom tele van már subával meg kacabájjal. A padokon fekete

báránybőr süvegek meg testes Rózsás-kertek és Lelkifegyvertárak fekszenek. Az oltáron minden gyertya ég, s a viaszillat belévegyül a beáramló téli levegő ködös ízébe. Imitt-amott bele-beleköhög az ájtatos csöndbe egy-egy öregasszony vagy vékonyabb köhögéssel egy-egy iskolás gyerek.

Ím azonban ott áll már a nagy miséskönyvvel a piros inges ministráns gyerek a sekrestyeajtóban. Vissza-visszapillant, hogy indul-e már a plébános úr? Egyszer csak megrántja a csengettyút, és előrelépdél nagyméltóságosan a könyvvel a pap előtt.

Az orgona mély bűgással ered szólásnak. Hangjától remeg a fal is. A pap violaszínű miseruhában áll az oltár előtt. Leteszi a kelyhet, aztán lemegey az első lépcsőre, hogy elmondja a gyerekekkel Dávid királynak azt a zsoltárt, amelyben az az oltárhoz visszatér.

Akkor meglágyul az orgona hangja. A sok száz esztendő ad-venti ének megszűnik a templomban:

ÓH, FÉNYESSÉGES SZÉP HAJNAL!

KIT ÍGY KÖSZÖNTÖTT AZ ANGYAL:

ÜDVÖZLÉGY TELJES MALASZTTAL!

Végigreszket az idegeimen az a mennyei szent érzés, amely gyermekkoromban áthatott, mikor az első hajnali misén ezt az éneket hallottam. De kicsoda nyomorult szerszám a toll és kicsoda erőtlén erő az emlékezet, hogy egy éneket se lehet vele leírni. A hangokra nincs szavunk, mert az ének hangjai egy alaktalan álomvilágból valók. A szöveget, amely egy angyal földi látomásáról szól, az ének a képzeletnek egy olyan birodalmába emeli, amelybe csak a szívnek szárnyazott sejtelmével juthat el az ember.

A második ének szintén ősrégi magyar ének. Megvan a Náray-féle énekeskönyvben is, amit még a Rákóczi-kor előtt nyomtattak. De nem tudjuk ezt mink, és nem törődnek ezzel a gyermekeink. Éneklük és elringatóznak magasztos szépségű képeiken:

ÓH, NEMES ÉKES LILIOM,

SZÉP ÉS GYÖNYÖRŰ RÓZSA, MÁRIA!

KI SZENT MALASZTTAL,

MINT GYÖNGY-HARMATTAL

NEVELTETTÉL, ÓH MÁRIA!

Ezt az éneket nem csinálhatta latin nyelven beszélő klastromi barát. Egy magyar poéta csinálta, aki a nazaréti istenszerette szüzet a maga képzeletében olyanná formálta, mint amilyen leányok a Tisza-Duna partján termenek: rózsák, liliomok.

Varga Ádám kinyújtott nyakkal fújja mellettem az énekét. A gyerekek is odalenn buzgón énekelnek. A szentek a falon komoly figyelemmel hallgatnak. Bibliái áhítat van az egész templomban.

Mert hát szép is volt az, amikor az Úr elküldötte az ő követét a fényes magasságból a nazaréti szegény zsidó lányhoz, akinek a neve Mária vala, szép és gyönyörű rózsá, Mária.

ADVENT

Havat terel a szél az erdön,
mint pehely-nyáját pásztora.
S néhány fenyő már érzi sejtön,
miként lesz áldott-fényű fa,
és hallgatózik. Szűz út!...
feszül sok ága, túhegye,-
szelet fog, - készül, nő magasba,
az egyetlen szent éj fele.

Rainer Maria Rilke (Fodor András fordítása)

KARÁCSONYFA

Mikor az ember öregszi, s az élet bajaival vívott harcok után kedélyünk fásulni s lelkünk komorodni kezd, alig van valami, ami nagyobb megnyugvást s tisztább örömet képes szerezni, mint a múltba vetett egy-egy pillantás, mely élénk varázsolja azon kedélyes, csendes családi képeket, hol a háttérből valódi boldogság sugárzik elő, s a gyermekkor tündérialmai a szívárvány mosolygó színeivel vannak kifestve, szóval az élet tavaszát, létünk valódi hamisítatlan költészetét.

Az emlékek hatása elenyészhetetlen; híven elkísérik az embert egész a sírig; a viharok el nem söprik; a boldogság el nem mossa azoknak képét soha; élénken élénk ragyog a messze múltból is. Hisz azoknak melegénél éledt fel kedélyünk először, s az ott szerzett benyomások gyakorolnak mindenha legnagyobb hatást kedélyvilágunkra.

Midőn a ma beköszöntött karácsonyi ünnepek alkalmából akarok valamit írni, csak az emlékeket kell magam elé idéznem, s azok hívó szavamra, mint a mese tündérei megjelenlénvén, én újra átérzem ama kor ártatlan örömeit, édes boldogságát, s képes vagyok híven elbeszéli.

Különösen a karácsony ünnepe tartozik kegyelt gyermekkori emlékeim közé, éspedig azért is, mert azóta sem láttam oly fenséges celebilitással megülvé, mint családunkban. Boldogult anyám nemcsak mély vallásos érzületét, de az ő családjának ősi tradícióit is átláplántálta a karácsony megünneplésében mihozzánk.

A gyermekek nevelésének irányát illetőleg teljes egyetértés létezett szülőim között, mindketten azt tartották, hogy annak kedélyét kell elsősorban nevelni, s erre leghatásosabb módnak az ígérkezett, hogy megkedveltetik vele a családi életet, ha annak fenséges költészete ihleti meg először a gyermek viaszpuha kedélyét. Emellett azonban puritán szigort gyakoroltak szorgalmunk s magaviseletünk fölött.

Büszkén vallom, hogy gyermekkoromban tanultam meg dolgozni, illetőleg folyton foglalkozni, de egyszersmind kedélyesen mulatni is e két, akkor elsajátított tulajdönt megtartottam mindvégig.

Édesanyám sokat örökölt atyjának költői kedélyéből, s a vallás külső szertartásait is bizonyos költői áhítattal végezte. Különösen a mód, mellyel a karácsonyi ünnepeket és a szilveszter estéjét megünnepeztük, maradt előttem feledhetetlen. Szívvilágunk e napokban a nemes eszmék egész légióival gazdagodott meg, s a családi élet poézisa felmagasztosult szeméink előtt.

De hát talán a családi élet is más volt akkor, mintha ma már hiányoznék belőle ama patriarchális fenség, melyet a vallás glóriája övezett körül, összeforrasztva a szíveket egy szent érzelemben; vagy talán csak én látom azt ridegebbnek ma már?...

No, de nem fűzöm tovább a reflexiókat, még komor hangulatot kelthetnék, a karácsony pedig a vidámság, a boldogság ünnepe.

Elmondom röviden, hogy minő lefolyású volt családunkban az én gyermekéveimnek karácsonya. Német divat szerint ünnepeltük meg azokat, s e divatot, úgy látszik, édesanyám honosította meg hazánkban.

A gyermekeknek, amennyiben koruk által arra képesítve voltak, már december első napjaiban egy jegyzéket kellett készíteni azon tárgyakról, melyeket karácsonyi ajándékkul elnyerni óhajtottak. E jegyzékek oly szerkezetűek tartoztak lenni, hogy azokon kifejezést nyerjen a gyermek kedvenc eszméiről való felfogása.

Ha azok valamelyikén haszontalanságok és múló játékszerek voltak feljegyezve, az szüleink részéről visszadobott, s ilyenkor újat kellett fogalmaznunk.

Elérkezvén karácsony napja, ebéd után öt óraker – akkor a divatos étkezési idő 2-3 óra volt – megkezdődött az ünnepély, éspedig a következő sorrendben. Pont öt óraker megjelent az összes cselédség. A teremben néma, ünnepélyes csend honolt. A családfő (mint valódi pater domus – a ház atya) mindegyikének kézbesített egy-egy karácsonyi ajándékot, szeretetteljes hangon buzdítá őket további hűség-re, jó magaviseletre, és végezetül szelíd, jósgágteli szavakban kifejezte azon óhaját, hogy a jövő évet is házukban töltsék, mire a cselédek meghatottan távoztak.

Hat óraker háromszoros csengés hirdette a mi karácsonyfaínk megérkezését. Ekkor megnyílt atyánk nappali terme, s mi gyermekek – öten voltunk – egy, a szoba közepén elhelyezett nagy asztalon, mindegyikünk külön megtalálta karácsonyfáját s az a körül csoportosított különféle ajándékokat.

Még most is előttem lebeg e szeretetteljes kép, az apának komoly, áhítatos magatartása, az anyánk jóságos tekintete, a repeső öröm a gyermekarcokon, melyeknek pirján megtört a viaszgyertyák halvány fénye. Mily szívdobogva vártuk ezt évente, mennyi vágy és remény fűződött az esthez, mily szorgalmasan tanultunk, hogy érdemesnek érezzük magunkat reá.

Az est azzal telt el, hogy mindegyikünk apróra megvizsgálta a nyert ajándékokat, s mindegyikünk külön, forró, hálás kézcsokkal megköszöné azokat a boldog szülőknél. Irigységről vagy külön pártfogásról szó sem lehetett, hisz mindegyikünk azt kapta, amit kívánt, s ez érzés különben sem találhatott volna utat kebleinkbe, mert az telis-tele volt igazi boldogsággal. Ilyenkor át lett engedve nekünk a tágas ebédöl, s korlátlan jog adatott bármily éktelen lármat csapni s forrongást jelenetezni. Mi sem természetesebb, mint hogy mi teljesen éltünk, sőt tán kissé vissza is éltünk e joggal, s gyermekkedélyünk tomboló kedve mindaddig nem ismert határt, míg álmososság és fáradtság szelidebb viseletre nem készített minket, szóval mi nyugodni nem tértünk.

Ezt megelőzően azonban szüleinktől néhány tanácsot és intelmet kellett meghallgatnunk. Az akkor hallott szavak mélyen vésődtek lelkünkbe, s egész éven mint intő jobb lebegtek előtünk.

Szóval az álom anyagai a legboldogabb gyermekeket ringatták karjaik között.

Midőn ez apró emlékek, mint megannyi édes reminiszcencia szemem előtt megjelennek, csaknem zúgolódásra fakadt ajkam a végzet örök törvénye ellen, s panaszolva kérdem: hogy miért kell a gyermekekkel a gyermek boldogságának is örökre eltűnnie?

Bocsásson meg a szíves olvasó, ha talán kissé sokat is foglalkozám nagyon is szubjektív természetű gyermekemlékeimmel. Tévé az részben annak demonstrálásáért is, hogy a karácsony akkor azon módon történt megünneplése sokkal mélyebb nyomokat hagyott az emberek kedélyében, mint manapság, midőn az már nem egyéb, mint egy részről ajándékokkal való elhalmozása a hozánk tartozóknak, másrésztől csakis külső mulatozás, mely helyenkint dorbézolásba fajul el.

Fentebb említém, hogy a karácsony a mai formák szerint való megünneplését vagy helyesebben magát a karácsonyfát édesanyám honosította meg hazánkban, s ezt joggal mondhatom.

Midőn szüleim Pestre jöttek első ízben telelni, még sehol karácsonyfát (fenyőgallyakat) nem árultak, maguk szüleim is az első években papirosból készítették azt. Az első karácsony, melynek megünneplésére visszaemlékezem, az 1828-i volt. Híven emlékezem arra is, hogy az első években, rokonságunk tagjai, de sőt idegenek közül is számosan jöttek megtekinteni, hogy mi módon ünnepeljük mi azt meg. Hogy divatos kifejezést használják, e mód akkor szenzációt csinált, s minden szemlélője sietett azt megismertetni ismerőseivel, barátáival, de általában csak a 40-es években tudott elterjedni.

Előttém a karácsony megünneplése mindenkor oly kegyelemteljes tény volt, hogy azt elmulasztani súlyos veszteségnek tartottam volna. 1883-ig csaknem minden karácsonyestét családi körben töltöttem, részint édesanyámmal, részint fivéremnél, részint pedig az utóbbi években rokonaimnál.

Kivételt csakis az 1834., 1835., 1836., és 1837-i évek képeztek, melyeket mint tanuló Miskolcon töltöttem. Az 1845-i karácsony alatt Magdeburgban valék, az 1849-i karácsony-napokat pedig ezredemnél töltém Lodiban, míg az 1864-it Párizsban, hol kétszeres süllyal nehezedett rám az elhagyatottság és elszigeteltség komor tudata.

Az 1883-i karácsony volt rám nézve a legszomorúbb, melyet valaha átéltem; ekkor halt meg ugyanis barátom és atyámfia, ifj. Ráday Gedeon gróf, honvédelmi miniszter, kinek derült családi tűzhelyénél annyi boldog karácsonyestét töltöttem el egy évtizeden át, azon időben, midőn már saját otthonommal többé nem rendelkeztem.

Mindamellett nyugodt, elégtül kedéllyel mondhatom, hogy a karácsonyi ünnepek édes boldogságából hosszú éveken át kivettem részemet. Hála érte a Mindenhatónak! S ha most kissé ridegebb színben lép is elélem a Megváltó születésnapjának évfordulója, vigasztal azon tudat, hogy örök sorsa az élőknek veszteségeket szenvedni, halottakat siratni.

Kívánok mindenkinek oly boldog karácsonyünnepeket, minőket én élveztem.

SZENTSÉGES ÉJ

Ötéves koromban nagy bánat ért. Azóta sem éreztem annál nagyobb szomorúságot. Meghalt szegény nagymamám, aki naponta szobájában ült a kanapén, és mesélt nekem.

Sose tudtam másként elképzelni őt, minthogy reggeltől estig mesél, mi gyerekek meg körülötte ülünk, és tátott szájjal hallgatjuk. Csodaszép élet volt, talán a legszébb, ami gyerekeknek járhat. Többet aligha tudok nagymamáról. Emlékszem: fehér haja ragyogott, hajlott háttal járt, és folyton harisnyát kötögetett. Ha már nem mesélt, megsimogatta fejemet, és így szólt: - Amit elmondtam, olyan igaz, mint ahogy te engem látsz, én meg téged.

Eszembe jut, hogy énekelt is, bár nem mindennap. Az egyik dal egy lovagról és a tenger tündérééről szólt, visszatérő sora így hangzott: „Fagyos szél fúj; fagyos szél fúj a tenger fölött.” Egy kis imádságra is emlékszem, bár szövege azóta összekuszálódott bennem.

Meséi közül úgy igazán egyetlen él bennem. Hibátlanul el tudnám mondani ma is. Jézus születéséről szól.

Hát ennyi az egész, ami megmaradt róla. Legélesebben mégis a fájdalom, amikor már nem volt. Mennyire eleven annak a napnak reggele: a kanapé üres volt, s hiába kerestem nagymamát. Azt hittem, sose ér véget a nap. Minket gyerekeket ravatalához vezettek, hogy csókoljuk meg a kihűlt kezét. Féltünk, de valaki fülünkbe súgta: ez az utolsó alkalom, hogy megköszönjük a sok örömet, amit tőle kaptunk. A meséket, a dalokat vele együtt fekete koporsóba zárták, hogy soha többé vissza ne térjenek. Akkor valami végleg eltűnt az életünkben. Bedördült előttünk annak a bűvös világ kapuja, melyen át ki-be jártunk, s nem akadt többé senki, aki megnyitotta volna.

Negyven esztendő múltán, hogy összeszedetem a Napkeleten gyűjtött Krisztus-legendákat, ismét eszembe jut az az egyetlen, a Jézus születéséről szóló. Valami belülről biztat: mondjam el, kezdjem ezzel a legendákat. Nos, hát legyen.

Nagykarácsony ünnepe volt, mindenki a templomba igyekezett, csak nagymamám meg én maradtunk otthon. Úgy emlékszem, egyedül voltunk az egész házban. Miért nem mentünk a többiekkel? Mert én túlságosan fiatal, nagymamám pedig túlságosan öreg volt. Búnak adtuk hát fejünket, hiszen nem vehettünk részt az ünnepi misén, nem láthattuk a karácsonyi fényeket.

Üldögéltünk szomorú magányunkban, amikor nagymamám egyszer csak mesélni kezdett:

Élt valamikor egy ember, aki nekivágott az éjszakának, hogy tüzet szerezzen. Bekopogott minden házba: - Segítetek, jó emberek, feleségemnek kisgyereke született, és nagyon hideg a szobánk. Az éj azonban mélysötét volt, az emberek aludtak, senki sem válaszolt. Az ember továbbment, míg végre a messzeség határán tűz fényét pillantotta meg. A szabadban lobogó láng felé tartott. A tűz körül népes nyáj és idős pásztor hevert. Aludtak.

A tűzkereső az alvókhoz ért. Láta, hogy a pásztor lábánál három megtermett kувasz nyújtózik. A neszre felrezzentek, pofájukat szélesre tátották, de nem jött ki hang onnan. Az ember látta, mint borzolódik a szőr a kutyák hátán, mint villannak meg fehér fogaik. A kutyák rárohantak, s ő érezte, hogy az egyik a combjába mar, a másik a keze után kap, a harmadik meg a torkának ugrik. Az éles fogak azonban nem engedelmeskedtek, s neki a legkisebb baja sem esett. Amikor tovább akart lépni, nem tudta a heverő fehér báránymag miatt. Anyyira szorosan feküdtek egymás mellett, hogy képtelenség volt utat találni köztük. Az állatok hátán ment tehát előbbre, egészen a tűzig. A juhok közül azonban egyik se mozdult.

Ez időig csendben maradtam, s hallgattam nagymamám patakzó szavait, de most félbeszakítottam: - Miért nem keltek fel a báránnyak? - Mindjárt megtudod, mondta, és folytatta a történetet. Amikor az az ember a tűzhöz ért, a pásztor fölébredt. Idős volt, haragos természetű, mogorva mindenkivel. Fogta hosszú, hegyes végű botját, amit akkor szokott kezében szorongatni, ha a nyájra vigyáz, és az idegen felé vágta. A bot hosszú ívben elröpült, de mielőtt a jövevényhez ért volna, irányt változtatott, és

tovább ért földet a mezőn.

Megint közbeszóltam: -Nagyi, a bot miért nem találta el az embert?

Ő mintha meg se hallotta volna kérdésemet, tovább mesélt.

- Az ember akkor odaállt a pásztor elé, és így szólt: -Jó ember, adj egy kis paraszat. Feleségemnek ma kisgyereke született. Tüzet kell raknom, hogy ne fázzanak. A pásztor legszívesebben így dörgött volna: No, tirhulj! - de arra gondolt: - Kutyáim nem bántják ezt a jövevényt, juhaim nem ijedtek meg tőle, és hegyes botom messze elkerülte. Megdöbönt és engedelkennyé vált: - Végy, amennyit akarsz!

A tűz majdneem kialudt már, és se nyíge, se hasáb, hogy újra föllobogjon. Igaz, maradt egy halom parázs, de a jövevénynek lapátja meg edénye nem volt. Az öreg pász-

tor - kárörvendőn - ismét csak biztatta az idegent: -Végy hát, amennyit akarsz! (Közben befelé nevetett: Úgyse tudsz.) A jövevény azonban lehajolt: pusztá kézzel szedni kezdte a paraszat, és kabátjába rejtette. A parázs nem égette meg a tenyerét, nem perzselte össze a felöltőjét. Vitte, mintha egy halom diót vagy almát vitt volna.

Én - immár harmadszor - megint csak nem tudtam megállni: - A parázs miért nem égetett, nagymamám? - Megtudod azt is, várd meg a végét - szólt jóságosan, és folytatta:

- A nagyharagú, mogorva pásztor ezt látva, elcsodálkozott: - Miféle éjszaka ez? A kutyák nem marják meg az idegent, a juhok nem félnék tőle, a lándzsa elkerüli, s a tűz nem égeti meg. Újra odaintette az idegent, és megkérdezte tőle: - Mondd, milyen éjszaka ez, hogy mindenki irgalmas hozzád? Ő azt felelte: - Ha magadtól nem jössz rá, én nem mondhatom meg neked: S máris elindult. A pásztornak eszébe jutott: nem eresztheti el csak úgy, ha kérdésére választ akar kapni. Fölkelt hát, és követte. Amikor annak szálláshelyére értek, a pásztor rádőbönt: de hát ennek az embernek még kunyhója sincs. Egy barlangban húzta meg magát az asszony és a gyermek, rideg szirt övezte barlangban. Arra gondolt: védtelen gyermek bizonyára megfagy itt. S jöllehet kőszívű volt, megindult a szegénység láttán, és elhatározta, segít a gyermeknek. Tarisznyájából hófehér, puha báránybőrt húzott elő. Odaadta az embernek: legyen takarója a kicsinek. Ebben a pillanatban megnyíltak a szemei és fülei, látta, amit eddig nem látott, hallotta, amit eddig nem hallott. Ezüstszárnyú angyalok vették körül, kezükben citera. Túlcsoorduló örömmel arról énekeltek, hogy ezen az éjszakán megszületett, aki a világot megváltja majd bűneitől.

Értette már az öreg pásztor, miért nem marnak a kutyák, miért nem félnak a juhok, s a lándzsa miért nem sebez. Angyalokat látott, akármerre nézett: a barlangban ültek, s a hegyeken, és röptüket bámulhatta a boltozatos ég alatt. Seregekben jöttek az úton, megálltak a barlang bejáratánál, hogy lássák a kisdedet. Vidámság és játék hangja töltötte be a környéket, és a pásztor szívét, aki a sötétségben is látott. Boldog volt, hogy megnyíltak szemei. Térdre ereszkedett, és megköszönte Istennek.

Nagymamám is felsóhajtott.

-Mi is láthatnók, amit a pásztor, hiszen az angyalok a boltozatos ég alatt röpködnek azóta is minden karácsony éjszakán. De mi nem látjuk őket.

-Kezét a fejemre tette: - Jól jegyezd meg, amit elmondtam, mert olyan igaz, ahogyan te engem látsz, és meg téged. Nem gyertyák és nem lámpák, nem a Hold és nem a Nap, hanem Isten ereje nyithatja csak meg szemünket, hogy lássuk az Ő dicsőségét.

Selma Lagerlöf

(Tóth Sándor fordítása)